

ADOLYGIAD ANNIBYNNOL O DREFNIADAU HAF 2020 AR GYFER DYFARNU GRADDAU, AC YSTYRIAETHAU AR GYFER 2021:ADRODDIAD INTERIM HYDREF 2020

Crynodeb gweithredol ac argymhellion cynnar

Drwy gydol mis Medi a mis Hydref 2020, mae'r Panel Adolygu Annibynnol wedi bod yn archwilio dogfennaeth o gyrff allweddol a gwranddo ar brofiadau a myfyrdodau ystod eang o randdeiliaid a fu ynghlwm wrth y broses o ddyfarnu graddau ar gyfer cymwysterau TGAU, Uwch Gyfrannol a Safon Uwch, y Dystysgrif Her Sgiliau, a chymwysterau galwedigaethol yn ystod haf 2020, neu y cafodd effaith arnynt. Mae aelodau'r panel yn dechrau'r adroddiad hwn gan gydnabod proffesiynoldeb ac ymroddiad pawb yr ydym wedi cwrdd â nhw yn ystod yr adolygiad hwn; ceir arbenigedd helaeth yn sector addysg Cymru a rhaid cymeradwyo'r gwaith caled ac ymroddiad a arddangoswyd drwy gydol haf 2020. Rydym o'r farn bod angen defnyddio a chydlynu'r arbenigedd hwnnw o ble bynnag y mae'n bodoli o fewn y sector addysg er mwyn sicrhau bod y prosesau ar gyfer dyfarnu graddau yn 2021 yn canolbwyntio ar ddysgwyr ac yn sicrhau canlyniad teg a chyfartal i bawb.

Mae'r pandemig COVID-19 wedi cyflwyno heriau ac ansicrwydd digyffelyb ar draws system addysg Cymru ac mae pawb wedi gweithio o dan bwysau proffesiynol a phersonol anferth. Yn anffodus, mae'r sefyllfa hon yn parhau, ac mae'r angen i wneud penderfyniadau brys ar gyfer 2021 wedi cael ei fynegi'n gryf yn ystod ein cyfarfodydd a'n trafodaethau i gyd. Bydd ein hadroddiad llawn, gyda myfyrdodau ar wersi haf 2020, ar gael ym mis Rhagfyr 2020. Rydym yn defnyddio'r adroddiad interim hwn i wneud cyfres o argymhellion cynnar, y rhai y gellir eu gweithredu ar unwaith i ddod â mwy o sicrwydd a rheolaeth i ddysgwyr, eu rhieni a'u gofalwyr, ac i weithwyr addysg proffesiynol mewn cyfnod heriol. Ni fydd gohirio cyfeiriad clir ar y trefniadau ar gyfer dyfarniadau yn 2021 yn gwasanaethu neb yn dda ac mae consensws ynghylch yr angen am benderfyniad cynnar fel y gellir cynllunio'n briodol.

Mae'r panel yn ymwybodol o'r gwaith cyfredol yn Llywodraeth Cymru, Cymwysterau Cymru, Cydbwyllgor Addysg Cymru (CBAC) ac ar draws sectorau addysg uwchradd ac addysg bellach Cymru i ddysgu gwersi o 2020 a datblygu opsiynau clir ar gyfer 2021. Gwneir ein hargymhellion cynnar gyda'r bwriad o ddod â'r ymdrech gyfredol honno i mewn i raglen waith gydlynol ac amserol sy'n blaenoriaethu'r dysgwr ac yn galluogi pawb i ganolbwyntio ar un ffordd gyfunol ymlaen. O safbwynt y dysgwr, mae ein hargymhellion cynnar yn cydnabod, er bod ysgolion a cholegau yn parhau â'u hymdrechion gorau i gefnogi dysgu i bawb, fod profiadau dysgwyr wedi bod yn anghyson, a byddant yn parhau i fod yn anghyson am amser i ddod, oherwydd digwyddiadau lleol yn ymwneud â COVID-19.

Gwneir ein hargymhellion cynnar felly yng nghyd-destun blwyddyn academiaidd gyfredol a fydd yn parhau i fod yn flwyddyn anghyffredin, gydag effaith barhaus COVID-19 yn tarfu arni mewn ffordd ddigyffelyb. Mae angen felly ffordd wahanol o weithio gydag atebion arloesol a fydd yn caniatáu i ddysgwyr symud ymlaen yn hyderus yn eu gyrfaedd a'u bywydau yn y dyfodol. Gwneir ein hargymhellion dros dro gyda'r nod o flaenoriaethu tegwch gyda ffocws clir ar wneud y mwyaf o'r amser ar gyfer dysgu, a sicrhau bod gan bob dysgwr gyfle cyfartal i gaffael y wybodaeth a datblygu'r sgiliau sydd eu hangen i symud ymlaen yng nghymau nesaf eu bywydau.

Mae'r argymhellion yn canolbwyntio ar ein canfyddiad allweddol y byddai lefel yr anghysondeb ym mhrofiadau dysgwyr ar draws 2020 ac yn ymestyn i 2021 yn gwneud unrhyw gyfres o arholiadau yn ffordd annheg o farnu cynnydd a gallu ar draws carfan o ddysgwyr 2021. I ddyfynnu un o'n cyfranwyr arbenigol, *byddai'n fantais i'r mwyaf breintiedig ac yn anfantais i'r mwyaf difreintiedig*. Yn weithredol, mae rhedeg unrhyw fath o gyfres arholiadau ar gyfer 2021 yn parhau i fod yn ymdrech risg uchel, a gall ansicrwydd parhaus ynghylch cynnydd yn y pandemig achosi newid cyfeiriad a allai drechu unrhyw amserlen arholi –

byddai angen Cynllun B bob amser. Mae'r Panel Adolygu o'r farn y byddai'n llawer gwell buddsoddi amser ac ymdrech ddwys nawr i ddatblygu, ar y cyd, gynllun asesu arall yn y ganolfan ac ymrwymo iddo. Bydd hyn yn rhoi sicrwydd i ddysgwyr a'u rhieni, gofawyr, ysgolion a cholegau am y ffordd ymlaen a rhoi cyfeiriad clir ynghylch blaenoriaethu'r amser sydd ar gael mewn ysgolion a cholegau i wneud y mwyaf o'r dysgu.

ARGYMHELLION:

- 1. Dylai penderfyniadau ar ddyfarnu graddau yng Nghymru yn 2021 flaenoriaethu anghenion y dysgwyr sy'n cael eu hasesu, a'u trin yn deg, drwy gydnabod amgylchiadau heriol y dysgu drwy 2020 a 2021.**
- 2. Yn 2021, dylid dyfarnu cymwysterau ar sail asesiad cadarn ac wedi'i chymedroli a wneir gan leoliad addysgol y dysgwr ac nid trwy gyfres o arholiadau.**
- 3. Mae angen datblygu dulliau asesu cadarn mewn canolfannau fel bod dysgwyr yn cael graddau teg wrth sicrhau cywirdeb y cymwysterau.**
- 4. Dylai'r dulliau asesu hyn gael eu datblygu mewn ymgynghoriad â rhanddeiliaid allweddol a dylid cyfleu'r penderfyniadau allweddol yn glir i bawb sy'n gysylltiedig.**
- 5. Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu Bwrdd Cyflawni dan gadeiryddiaeth annibynnol i oruchwylio a llywio'r dull diwygiedig o gymhwyso yn 2021.**

Credwn, gyda dull o'r fath ar waith, fod cyfle gwirioneddol i ailadeiladu hyder yn y system gymwysterau yng Nghymru. Bydd hefyd yn rhoi ymddiriedaeth ac atebolrwydd gyda'r athrawon, y darlithwyr, a thimau arwain ysgolion a cholegau wrth ymgymryd â'r dyfarniadau asesu ac wrth graffu yn fewnol ac yn allanol ar y dyfarniadau hynny. Yn bwysicaf oll, bydd yn gwneud y mwyaf o'r amser sydd ar gael ar gyfer dysgu ac yn canolbwyntio ymdrechion ysgolion a cholegau hyd at ddiwedd tymor yr haf 2021 ar gefnogi dysgwyr yn eu dysgu ac adeiladu eu hyder i symud ymlaen gyda champau nesaf eu bywydau.

Ymhelaethir ar y rhesymau dros yr argymhellion hyn ynghyd â manylion ychwanegol yn yr adroddiad interim hwn.

Rydym yn cydnabod bod risgiau'n gysylltiedig â'r argymhellion hyn ond mae ein hymchwil a'n canfyddiadau yn ein harwain i gredu y gellir rheoli risgiau o'r fath yn llwyddiannus.

- **Risg 1: Tegwch**

Mae pryder y bydd rhai grwpiau o fyfyrwyr, er enghraifft y rhai o gefndir du, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig (BAME) a'r rhai ag anghenion dysgu ychwanegol, yn derbyn triniaeth lai ffafriol trwy asesiadau canolfan oherwydd rhagfarn anfwriadol gan athrawon.

Mae'r panel wedi gweld ymroddiad llwyr gan yr addysgwyr i wneud eu gorau glas i'w holl fyfyrwyr. Rydym hefyd wedi dysgu am arfer da a phrofiad o gael gwared ar ragfarn anfwriadol yn yr asesiadau, yn enwedig mewn cymwysterau galwedigaethol. Rydym yn hyderus y gellir rhannu'r arfer gorau a bod gallu yn y system i gyflawni'r canlyniadau gorau ar gyfer pob person ifanc. Credwn gyda hyfforddiant a datblygiad effeithiol ar waith ar gyfer athrawon a darlithwyr y gellir goresgyn y risg hon yn llwyddiannus.

- **Risg 2: Cymaroldeb**

Pryder arall yw, os nad yw graddau'n seiliedig ar arholiadau, efallai na fydd prifysgolion a chyflogwyr yn cydnabod ac yn hyderus yng nghymwysterau myfyrwyr Cymru.

Mae prifysgolion a chyflogwyr yn delio ag ystod eang o gymwysterau yn rheolaidd, yn seiliedig ar amrywiaeth o ddulliau asesu amgen cadarn. Pwysleisiodd y prifysgolion yng Nghymru a Lloegr y gwnaethom gwrrd â nhw eu natur agored a'u dealltwriaeth ar y mater hwn, a chredwn mai'r allwedd i dderbyn yn eang fydd cyfathrebu, ynghyd â hyder yng nghadernid dull amgen.

- Risg 3: Gallu

Mae pryder nad oes gan athrawon/darlithwyr y gallu ar hyn o bryd i ddatblygu neu ymgysylltu â phroses asesu mewn canolfan well.

Mae'r pryder hwn yn deillio o'r nod dealladwy i gadw cyn lleied â phosibl o faich ychwanegol ar y proffesiwn addysgu, gan gydnabod y gofynion arnynt wrth gadw ysgolion/colegau ar agor a'r awydd i ganolbwyntio ymdrechion ar addysgu. Fodd bynnag, yr adborth ysgubol a gawsom gan y proffesiwn yw eu bod yn barod i gymryd rhan yn yr asesiad hwn. Maent yn cydnabod yr angen am ddatblygiad a dysgu proffesiynol ac yn barod i ddefnyddio a dysgu gan arbenigedd yr unigolion niferus yn y sector ysgolion a cholegau sydd â phrofiad mewn asesiadau heblaw arholiadau yn ogystal â chan y staff hynny sydd hefyd yn arholwyr.

- Risg 4: Amser a'r gallu i gyflawni

Mae pryder pellach nad oes llawer o amser ar gael i gynllunio, dylunio a gweithredu proses asesu mewn canolfan well.

Gyda phenderfyniad cynnar, mae mwy o amser ar gael i ddatblygu proses asesu mewn canolfan sydd wedi'i chymedroli ar gyfer 2021 nag a oedd ar gael ar gyfer 2020. Mae hefyd gwersi y gellir dysgu ganddynt o brofiad 2020. Ond bydd amser yn dal i fod yn adnodd na allwn fforddio ei wastraffu. Bydd angen i'r gwaith ddechrau ar unwaith ar ôl gwneud penderfyniad a bydd angen iddo fod yn drefnus ac wedi'i strwythuro, a bydd angen iddo gael ei gyflawni mewn ffordd wahanol iawn i'r cyfnod arferol. Bydd y dull a argymhellwn, gan ddefnyddio cryfder a gallu'r holl bartion a goruchwyliaeth annibynnol glir, yn hanfodol i wneud y defnydd mwyaf effeithlon o amser ac arbenigedd.

Mae'r lefel uchel o ymgysylltiad adeiladol gan randdeiliaid yn yr adolygiad hwn, ac yn benodol y lefel amlwg o ymgysylltiad gan ddysgwyr, eu rhieni/gofalwyr a'u hathrawon a'u darlithwyr, yn rhoi hyder inni wrth wneud yr argymhellion cynnar hyn. Bydd gweithio gyda'n gilydd ar bob lefel yn galluogi cyflawni dull arloesol ac ymarferol o asesu. Rydym yn dawel ein meddwl mai gweithredu'r argymhellion hyn fydd y ffordd orau ymlaen o gefnogi dysgwyr o Gymru i symud ymlaen i astudiaeth bellach neu gyflogaeth.

Rydym yn cydnabod mai dull amgen fyddai i barhau gyda rhyw fath o gyfres arholiadau lai ar gyfer 2021 a datblygu cynllunio wrth gefn os na ellir cynnal arholiadau. Credwn fod risg uwch i ddull o'r fath na'n hargymhellion ni, yn enwedig i'r bobl ifanc hynny sydd wedi gweld bod eu hamser yn yr ysgol wedi'i leihau'n anghyfartal heb unrhyw fai arnyn nhw. Byddai'r dystiolaeth o 2020 yn awgrymu bod newid dulliau asesu yn hwyr yn gwbl annheg i ddysgwyr a bod gweithio gyda'r posibilrwydd o ddau ddull asesu gwahanol yn creu llwyth gwaith hyd yn oed yn fwy i'r rheini yn y system ac yn cynhyrchu ansicrwydd parhaus i ddysgwyr ac addysgwyr.

Mae'r Panel Adolygu Annibynnol yn glir bod angen dull gwahanol yn 2021. Mae angen arloesi sylweddol mewn cyfnod byr o amser ac mae angen ewyllys, medrusrwydd ac ymgysylltiad llawer ar draws y sector addysg yng Nghymru i wneud i hynny ddigwydd. Mae angen herio strwythurau ac arferion y gorffennol, a mabwysiadu dulliau newydd, i osgoi anawsterau 2020.

Mae'r pandemig wedi ein gorfodi i weithio mewn gwahanol ffyrdd ac i ddod o hyd i atebion arloesol. Rydym wedi dod o hyd i wahanol ffyrdd o gydweithio, gan fanteisio ar weithio ar-lein a rhwyddineb dod â phobl ynghyd. Mae pobl o bob cefndir wedi dangos eu parodrwydd i ymgysylltu â newid ac adeiladu yn ôl mewn ffyrdd gwell. Mae cyfle i greu momentwm na fyddai'n bosibl mewn cyfnodau eraill. Mae'r Panel Adolygu Annibynnol wedi canfod bod cyfle go iawn bellach i symud ymlaen gyda deialog broffesiynol a gweithredu ynghylch asesu mewn ffordd a fydd o fudd i ddysgwyr yng Nghymru nid yn unig yn 2021 ond hefyd yn y blynyddoedd i ddod.

Nodyn ar derminoleg

Trwy gydol y gwaith hwn cawsom ein synnu gan y graddau y mae dealltwriaeth ehangach o'r materion dan sylw wedi cael ei rhwystro gan ddefnydd anghyson o dermau allweddol gan randdeiliaid o bob math. Yn yr adroddiad hwn, rydym yn defnyddio'r termau allweddol canlynol:

Dilysu yw gwirio a yw proses yn cydymffurfio â manyleb neu set o feini prawf.

Cymedroli yw proses sy'n cynnwys adolygu a dyfarnu graddau unigol.

Safoni yw cymhwyso prosesau ystadegol i sicrhau bod set o raddau yn cydymffurfio â rhai meini prawf a ddiffiniwyd ymlaen llaw.

Cyflwyniad

- 1.1 Mae'r pandemig COVID-19 wedi cael effaith ar bob agwedd o'n bywydau, gan achosi ansicrwydd, tarfiad, pryder a cholled. Yn y sector addysg yng Nghymru, arweiniodd at gau safleoedd ysgolion a cholegau ym mis Mawrth 2020. Gwnaeth achosi'r mwyafrif o ddysgwyr i brofi symudiad cyflym i ddysgu a gefnogwyd ar-lein, a tharfiad sylweddol i ddysgwyr a dysgu wrth i bawb geisio addasu. Roedd yn rhaid i Kirsty Williams AS, y Gweinidog Addysg, wneud y penderfyniad anodd i ganslo cyfres arholiadau'r haf ar sail iechyd y cyhoedd wrth i'r wlad geisio ymladd yn erbyn y pandemig. I sicrhau y gallai pob dysgwr symud ymlaen i astudiaethau pellach neu geisio cyflogaeth, cafodd trefniadau amgen ar gyfer dyfarnu graddau eu rhoi ar waith.
- 1.2 Ar gyfer cymwysterau TGAU, Safon Uwch ac Uwch Gyfrannol (UG), a'r Dystysgrif Her Sgiliau, cafodd dull ei ddatblygu gan Cyd-bwyllgor Addysg Cymru (CBAC), a'i gymeradwyo gan Cymwysterau Cymru, ar gyfer dyfarnu graddau yn 2020. Gofynnwyd i ysgolion a cholegau gyflwyno graddau asesu canolfannau ac i drefnu safleoedd eu dysgwyr o fewn pob gradd ym mhob cymhwyster. Cafodd y data hyn eu cyfuno â data hanesyddol perthnasol, lle roedd ar gael, er mwyn darogan graddau terfynol ar gyfer pob dysgwr fesul cymhwyster. Roedd y dull hwn yn gyffredinol debyg ar draws y DU, wrth i fyrddau safonau cymwysterau, dan arweiniad Ofqual yn Lloegr, gydlyn eu gweithgareddau a rhannu cynlluniau. Yr Alban oedd y wlad gyntaf i gyhoeddi canlyniadau (Scottish Highers) ar 4 Awst, a chafwyd gwrthwynebiad cyhoeddus o ganlyniad wrth i lawer o ddysgwyr dderbyn canlyniadau a oedd yn sylweddol wahanol i'r rheiny roeddent wedi'u disgwyl. Arweiniodd y gwrthwynebiad hwn at newid penderfyniad yn yr Alban, wythnos yn ddiweddarach, i ddyfarnu graddau ar sail y graddau asesu canolfannau yn unig, mewn achosion lle roedd gradd asesu'r ganolfan yn uwch na'r radd a gyfrifwyd. Dros yr wythnos ganlynol, datblygodd digwyddiadau tebyg ar draws gweddill gwledydd y DU, a Chymru oedd yr olaf i newid. Y prif ddiffiniad o degwch i'r dysgwr oedd sicrhau cysondeb â gweddill y DU ar gyfer dysgwyr yng Nghymru.
- 1.3 Ar gyfer y cymwysterau galwedigaethol cymeradwy a gynlluniwyd i Gymru, cafodd y dull ar gyfer dyfarnu graddau yn 2020 ei alinio â'r dull a oedd yn cael ei ddilyn yng ngweddill y DU, gan gydnabod bod y mwyafrif o gymwysterau galwedigaethol ar gael ledled Cymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon. Gwnaeth y cymwysterau hynny a ddefnyddir ar gyfer dilyniant i addysg bellach neu addysg uwch ddilyn y dull graddau asesu canolfannau, ond heb y safoni ystadegol. Ar gyfer y cymwysterau yr oedd arddangos cymhwysedd galwedigaethol yn ofynnol ganddynt, roedd yn ofynnol i gyrff dyfarnu addasu asesiadau a fodolai eisoes i ddarparu ar gyfer y cyfyngiadau iechyd y cyhoedd a ddeilliodd o COVID-19. Nid oedd modd gwneud rhai asesiadau, ac nid oedd rhai dysgwyr yn gallu gorffen eu cymwysterau yn ystod haf 2020. Mae canolfannau sy'n darparu cymwysterau galwedigaethol yn gweithio gyda chyrrff dyfarnu niferus yng Nghymru a Lloegr, ac achosodd hyn fwy o gymhlethdod iddynt o safbwynt gofynion gwahanol ac effeithiolrwydd cyfathrebu amrywiol.
- 1.4 Ar 18 Awst 2020, nododd y Gweinidog Addysg y byddai'n comisiynu adolygiad annibynnol o'r broses o ddyfarnu graddau yn 2020, a'r gwersi a ddysgwyd, er mwyn llywio'r trefniadau ar gyfer 2021. Sefydlwyd yr adolygiad annibynnol ym mis Medi 2020, a chyflwynir ei adroddiad interim yma. Caiff adroddiad llawn ei gyhoeddi ym mis Rhagfyr 2020.

Cylch gorchwyl ac aelodaeth

- 1.5 Ymgwymerir â'r adroddiad gan banel annibynnol:
 - Louise Casella, Cyfarwyddwr y Brifysgol Agored yng Nghymru (cadeirydd yr adolygiad);

- Yr Athro Alma Harris, Dirprwy Bennaeth Ysgol Addysg Prifysgol Abertawe. Cyngorydd Cyngor Rhyngwladol i Brif Weinidog a Dirprwy Brif Weinidog yr Alban;
- Rosemary Jones OBE, Cyngorydd Gwella Ysgolion, ymgynghorydd addysgol a chyn-bennaeth;
- Andy Youell, arbenigwr data a systemau llawrydd, cyn-Gyfarwyddwr Polisi a Llywodraethu Data yn yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA).

1.6 Amlinellir y cylch gorchwyl yn ei gyfarwydd yn Atodiad 1.

Yn gryno, gofynnwyd i'r panel wneud y canlynol:

- Ystyried y materion allweddol a ddaeth i'r amlwg o'r trefniadau a gafodd eu datblygu a'u gweithredu o ganlyniad i ganslo cyfres arholiadau haf 2020 (TGAU, Safon Uwch ac UG, y Dystysgrif Her Sgiliau, a chymwysterau galwedigaethol cymeradwy a gynlluniwyd i Gymru).
- Ystyried yr heriau a ddeilliodd o'r profiad yn 2020 ac (yng nghyd-destun ansicrwydd ynghylch COVID-19 i'r dyfodol) yr heriau y bydd dysgwyr yn eu hwynebu yn ystod cyfres arholiadau haf 2021.
- Dysgu gwersi allweddol o'r profiad yn 2020 er mwyn llywio argymhellion ac ystyriaethau ar gyfer dull posibl o baratoi ar gyfer 2021 sy'n rhoi blaenoriaeth i anghenion dysgwyr a'u dilyniant, ac sy'n ystyried yr angen parhaus i gynnal safonau ac uniondeb y system addysg a'r broses o ddyfarnu cymwysterau.
- Cyflwyno argymhellion ac ystyriaethau i'r Gweinidog Addysg, a chydnabod y partneriaid lluosog sydd ynghlwm wrth gefnogi dysgwyr yng Nghymru.

1.7 Cydnabyddir bod llawer o gyrsiau galwedigaethol a ddilynir gan ddysgwyr yng Nghymru nad ydynt o fewn cwmpas yr adolygiad hwn. Mae'r adolygiad yn cwmpasu cymwysterau galwedigaethol cymeradwy a gynlluniwyd i Gymru, sef cymwysterau iechyd a gofal cymdeithasol a gofal plant a chymwysterau Sgiliau Hanfodol Cymru.

1.8 Dylid nodi hefyd fod profi neu adolygu'n fanwl y prosesau ystadegol a gafodd eu defnyddio yn ystod cam safoni'r broses o ddyrannu graddau yn 2020 y tu hwnt i gwmpas yr adolygiad annibynnol. Fodd bynnag, mae'r panel yn ystyried sut y datblygwyd y prosesau a gallai ddychwelyd i'r mater hwn yn yr adroddiad terfynol. Mae'r Swyddfa Rheoleiddio Ystadegau (OSR) yn adolygu modd datblygu a defnyddio'r algorithmau ar draws pob un o wledydd y DU, ac mae aelodau o'r panel wedi cwrdd â Chyfarwyddwr Cyffredinol Rheoleiddio'r Swyddfa Rheoleiddio Ystadegau a'r rheoleidiwr ystadegol sy'n cynnal yr adolygiad er mwyn dysgu rhagor am y dull a ddilynir.

1.9 Er bod yr adroddiad interim hwn yn amlinellu'r sail ar gyfer y dull a argymhellir ar gyfer dyfarnu graddau yn 2021, a fframwaith a chyfres o egwyddorion i lywio gwaith pellach, rydym yn gadarn ein barn na ddylai'r panel ddatblygu manylion y dull. Elfen allweddol o'n dull a argymhellir yw y dylai'r sector addysg ei hun ddod ynghyd i ddatblygu, profi a bod yn berchen dros y manylion, ac mai trwy'r dull ar y cyd hwnnw y caiff anghenion dysgwyr Cymru eu gwasanaethu orau.

Sut mae'r panel wedi gweithio

1.10 Ers dechrau ein gwaith, rydym wedi canolbwyntio ar wrando ar y rhanddeiliaid a oedd ynghlwm wrth y digwyddiadau ynghylch dyfarnu graddau yn ystod haf 2020 a/neu yr oeddent wedi cael effaith arnynt, sef y canlynol:

- y cyrff a oedd ynghlwm wrth ddatblygu'r trefniadau a'u rhoi ar waith;
- yr addysgwyr, a'r sefydliadau hynny sy'n eu cefnogi wrth ddarparu addysg;
- y dysgwyr a'u teuluoedd/cefnogwyr;
- y bobl hynny sy'n derbyn dysgwyr i astudiaethau pellach neu gyflogaeth; a'r
- bobl hynny â rolau sy'n cynnwys craffu ar benderfyniadau a'r modd o'u gweithredu.

Rydym wedi cynnal cyfarfodydd â chynifer o gynrychiolwyr rhanddeiliaid â phosib yn ystod yr amser sydd wedi bod ar gael, a byddwn yn parhau i ystyried mewnbynau a cheisio deialog bellach yn ôl yr angen dros yr wythnosau nesaf. Mae Atodiad 2 yn rhestru'r bobl hynny rydym wedi cwrdd â nhw hyd yn hyn.

- 1.11 Gan gydnabod na allwn gwrdd â phawb, mae'r panel hefyd wedi gwahodd cyflwyniadau ysgrifenedig gan amrediad eang o randdeiliaid a grwpiau (gweler Atodiad 2), a thrwy holiadur ar-lein sydd wedi'i hysbysebu'n helaeth drwy rwydweithiau addysgol. Ceisiodd yr holiadur safbwyntiau ar y profiad yn 2020, a rhoddodd gyfle i ymatebwyr fynegi eu safbwyntiau ar gyfer 2021. Rydym wedi derbyn bron 4,000 o ymatebion i'r holiadur, a ddaeth i ben ar 18 Hydref (42% gan ddysgwyr, 33% gan rieni/gofalwyr, a 27% gan athrawon a phenaethiaid ysgolion a cholegau). Byddwn yn cynnwys dadansoddiad llawn o'r ymatebion hyn yn ein hadroddiad terfynol ym mis Rhagfyr. Mae'r canfyddiadau cychwynnol yn gyson â'r dystiolaeth a gasglwyd gan y panel yn ystod ei gyfarfodydd wyneb yn wyneb.
- 1.12 O ganlyniad i lefel uchel o ymgysylltu adeiladol gan randdeiliaid yn ystod ein cyfarfodydd, a'r lefel uchel o ymgysylltu gan arweinwyr ac athrawon/darlithwyr ysgolion/olegau yn benodol, mae hyder gennym mewn gwneud yr argymhellion cynnar hyn a hyder mai rhoi'r argymhellion hyn ar waith fydd y ffordd orau ymlaen wrth gynorthwyo dysgwyr yng Nghymru â'u dilyniant i astudiaethau pellach neu gyflogaeth.
- 1.13 Cynhaliwyd yr holl gyfarfodydd â rhanddeiliaid gan roi pwyslais ar ddysgu gwersi o 2020 er mwyn sicrhau y gellir dod o hyd i'r ffordd orau ymlaen ar gyfer 2021 a'r tu hwnt, a sicrhau y bydd dysgwyr yn gallu symud ymlaen yn hyderus i astudiaethau pellach neu gyflogaeth. Mae arbenigedd a phroffesiynoldeb pawb sydd ynghlwm wrth y gwaith o ddatblygu a darparu dysgu ac asesu wedi creu argraff ar y panel.
- 1.14 Mae ymagweddau cadarnhaol dysgwyr tuag at ddysgu a'u cyfraniadau adeiladol yn ystod y cyfarfodydd hefyd wedi creu argraff ar y panel. Rhaid nodi ein cyfarfod ag aelodau o Senedd Ieuenticid Cymru yn benodol. Roedd y cynrychiolwyr roeddem wedi cwrdd â nhw wedi cynnig mewnwelediad hynod werthfawr, a rhaid ystyried rôl y Senedd Ieuenticid wrth roi mewnbynau a safbwyntiau ar ddatblygiadau'r dyfodol yn ofalus.
- 1.15 Dymunwn ddiolch i bawb am eu hymgysylltiad agored a'u sylwadau a werthfawrogi, ac am y ffordd ystyriol a pharchus y cafodd syniadau eu rhannu.
- 1.16 Er mwyn gallu cyflwyno argymhellion cynnar a brys, bydd yr adroddiad interim hwn yn canolbwyntio ar y ffordd ymlaen. Mae'n dysgu gwersi o'r profiadau yn 2020, ond mae hefyd yn ystyried amgylchiadau 2021 wrth wneud argymhellion gan edrych i'r dyfodol. Mae llawer o feysydd pwysig i fynd i'r afael â nhw o hyd o ran rhoi ein hargymhellion ar waith, gan gynnwys prosesau apelio ac ailsefyll a'r materion a brofwyd gan ymgeiswyr preifat, gan gynnwys y bobl hynny a addysgir gartref. Bydd y cam nesaf yng ngwaith y panel yn ystyried y profiadau yn y meysydd hyn yn 2020 yn fanylach a thynnu'r gwersi allan ar gyfer arferion 2021.
- 1.17 Disgwylir cyhoeddi adroddiad terfynol yr adolygiad annibynnol ym mis Rhagfyr 2020.

Argymhelliad 1:

Dylai penderfyniadau ar ddyfarnu graddau yng Nghymru yn 2021 roi blaenoriaeth i anghenion y dysgwyr sy'n cael eu hasesu, a sicrhau tegwch iddynt, drwy gydnabod yr amgylchiadau heriol y digwyddodd eu dysgu ynddynt drwy gydol 2020 a 2021.

- 2.1 Drwy gydol gwaith y panel hyd yn hyn, yn ystod cyfarfodydd ac yn yr ymatebion i'r holiadur, rydym wedi bod yn clywed am yr effaith y cafodd y tarfiad a ddeilliodd o'r pandemig ar ddysgwyr a'r profiad ynghylch dyfarnu graddau yn 2020. Mae profiadau dysgwyr wedi bod yn wahanol, a chafodd amgylchiadau cartref a mynediad digidol ddylanwad arnynt ar ben yr heriau o addasu i ffyrdd newydd o ddysgu y tu hwnt i'r lleoliad ysgol neu goleg arferol. Er bod rhai dysgwyr wedi dweud wrthym sut y maent wedi addasu'n dda, mae rhan fwyaf y dysgwyr rydym wedi clywed ganddynt wedi dweud wrthym am yr effaith negyddol ar eu llesiant, a'r ansicrwydd a gofid sydd wedi bod yn nodweddiadol o'u bywydau a'u hastudiaethau ers mis Mawrth 2020. Er bod llawer o garfan cymwysterau 2020 wedi symud ymlaen i astudiaethau pellach neu gyflogaeth yn ystod hydref 2020 yn unol â'u gobeithion, ni fydd rhai wedi gallu gwneud hynny ac maent yn parhau i aros am asesiad terfynol neu byddant yn cael eu hailasesu yn 2021 neu'n ailymgeisio am ddewisiadau gwahanol.
- 2.2 Mae'r ansicrwydd ynghylch y dull o ddyfarnu graddau yn 2021 yn parhau i gael effaith ar lesiant dysgwyr. Roedd gofid ynghylch y modd y bydd angen iddynt arddangos eu sgiliau, eu dealltwriaeth, eu cynnydd dysgu a'u potensial yn faich drwm ar ysgwyddau llawer o'r dysgwyr a ymgysylltodd â'r panel.

Hoffwn gael sicrwydd, ac rydym yn erfyn arnoch i wrando ar ein dull o'r hyn y dylid ei wneud gan mai ein bywydau ni mae hyn yn cael effaith arnynt.

Dryswch yn gyffredinol, gorbryder a straen ynghylch fy nyfodol gan nad yw'n amlwg fod unrhyw un yn gwybod beth sy'n digwydd!!

Mae mwy o bwysau am gyflwyno tystiolaeth mewn ysgolion, felly mae disgyblion (gan gynnwys fi) yn teimlo bod yn rhaid i bob darn o waith fod yn berffaith.

Ansicrwydd ynglŷn â'r dyfodol. Diffyg hyder yn y broses ddyfarnu. Gofidio am orfod sefyll arholiadau os ydw i wedi gorfod dysgu gartref am rannau o'r flwyddyn.

(Ffynhonnell: ymatebion gan ddysgwyr i'r holiadur ar-lein)

- 2.3 Mae cymwysterau'n basbort sy'n agor mynediad i ddyfodol dysgwyr. Mae COVID-19 wedi cael effaith unigryw ar y carfanau o ddysgwyr sy'n wynebu asesiad am gymwysterau yn 2021 ac mae'n hanfodol darparu ar gyfer effaith eu hamgylchiadau penodol yn briodol yn y dulliau asesu ar gyfer 2021.

Rydym o'r farn bod yr ystyriaethau canlynol yn hanfodol ac mae'n rhaid iddynt danategu gwaith cynllunio'r methodolegau asesu ar gyfer 2021:

- Os y bwriad yw sicrhau bod y dull o ddyfarnu cymwysterau i garfan dysgwyr 2021 yn un teg o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol, mae'n rhaid iddo adlewyrchu'r cyd-destun gwahanol y mae'n rhaid i ddysgu ddigwydd ynddo drwy gydol 2020 a 2021.
- Cafodd y digwyddiadau ynghylch asesu a chymwysterau effaith negyddol ar lesiant ac iechyd meddwl llawer o bobl ifanc yn 2020. Ni all hyn ddigwydd eto.
- Bydd yn rhaid i'r dull a fabwysiedir sicrhau bod gan bob dysgwr unigol gyfle i ennill y radd y mae'n ei haeddu a bod ei botensial i wneud cynnydd yn cael ei gydnabod yn briodol.

- Mae'n rhaid i'r dull a fabwysiedir ei gwneud yn bosibl beirniadu'n deg y dysgwyr hynny y cydnabyddir eu bod dan yr anfantais fwyaf yn y gymdeithas ochr yn ochr â'u cyfoedion.
- Mae'n rhaid bod gan ddysgwyr hyder yn y graddau a ddyfernir iddynt a'u bod yn deall sut y maent yn cael eu hasesu.
- Mae angen i ddysgwyr gael sicrwydd ynghylch hyn yn gyflym.

2.4 Nododd Llywodraeth Cymru bedair egwyddor i lywio gwaith datblygu'r systemau graddio ar gyfer 2020:

1. Galluogi dilyniant pob dysgwr i'r dyfodol a chydabod eu gwaith caled drwy ddyfarnu graddau
2. Sicrhau nad yw dysgwyr dan anfantais, yn enwedig o'u cymharu â'r dysgwyr hynny yn rhannau eraill y DU
3. Gweithredu dull cadarn a theg, sy'n deg i ddysgwyr y gorffennol, y presennol a'r dyfodol
4. Cynnal hygredd y system gymwysterau a hyder ynddi.

Mae pob un o'r pedair egwyddor yn ddilys a phwysig, ac maent i gyd yn chwarae rhan wrth sicrhau tegwch i'r dysgwr, a rhai ohonynt mewn ffordd fwy uniongyrchol na'i gilydd. Mae ein trafodaethau â Llywodraeth Cymru, Cymwysterau Cymru a CBAC hyd yn hyn wedi'n harwain at y casgliad, wrth benderfynu ar y set wreiddiol o ganlyniadau Safon Uwch ar gyfer 2020, mai'r egwyddor o *gynnal hygredd y system gymwysterau a hyder ynddi (egwyddor 4)* oedd bwysicaf, gan fod cymhwyso'r model safoni wedi ceisio creu sefyllfa lle gellid cymharu â blynyddoedd blaenorol ar lefel system. Roedd hyn wedi arwain at ddyfarnu graddau i rai dysgwyr nad oeddent *yn cydnabod eu gwaith caled (egwyddor 1)* ac nad oeddent yn ymddangos eu bod *yn deg ar gyfer ... dysgwyr ... presennol (egwyddor 3)*. Pan ddychwelodd gwledydd eraill y DU i ddefnyddio graddau asesu canolfannau, daeth yr egwyddor o *sicrhau nad yw dysgwyr (o Gymru) dan anfantais, yn enwedig o'u cymharu â'r dysgwyr hynny yn rhannau eraill y DU (egwyddor 2)* i fod yn bwysicaf oll o ran diffinio tegwch i'r dysgwr.

- 2.5 Gofynnodd ein cylch gorchwyl i ni ystyried, yn benodol, a gafodd llais y dysgwr ei gynrychioli'n briodol wrth benderfynu ar y dull ar gyfer 2020. Roedd ymgynghoriad Cymwysterau Cymru ar gyfer 2020 yn cynnwys fersiwn a oedd wedi'i thargedu at bobl ifanc yn benodol, ac roedd nifer fawr o ddysgwyr (2,079) wedi ymateb iddo. Dangosodd y lefel hon o ymatebion fod cryn dipyn o ddiddordeb, a bodlonwydd i ymgysylltu ymhlith dysgwyr. Dim ond chwarter o'r dysgwyr a ymatebodd i'r holiadur diweddaraf a gyhoeddwyd gan y panel adolygu a ddywedodd eu bod yn teimlo bod y dull cynlluniedig wedi ystyried safbwyntiau dysgwyr a rhieni/gofalwyr.
- 2.6 Disgrifiodd cynrychiolwyr y Senedd leuenctid sut roeddent wedi ceisio cael gwybodaeth am y prosesau o wefannau a'r cyfryngau cymdeithasol, a sut roeddent wedi ceisio helpu pobl ifanc eraill i wneud synnwyr o'r hyn a oedd yn digwydd. Gwnaethom ddysgu, er eu bod wedi cyfrannu at ymgynghoriad Cymwysterau Cymru fel unigolion, nad oeddent, fel corff, wedi bod yn rhan o unrhyw ymgynghoriadau ffurfiol neu anffurfiol ar y newidiadau roedd yn rhaid eu rhoi ar waith. Mae'r panel o'r farn fod colli'r cyfle hwn yn arwyddocaol.
- 2.7 Rhaid i wersi 2020 lywio Asesiadau o'r Effaith ar Hawliau Plant ac Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer 2021, ac mae'r data o adolygiad Cymwysterau Cymru o'r graddau a ddyfarnwyd yn 2020 yn cynnig mewnwelediadau gwerthfawr. Mae mwy o amser ar gael i sicrhau y caiff yr asesiadau o'r effaith hyn eu defnyddio fel offerynnau cadarnhaol i wella polisi a gwella'r modd o'i weithredu er mwyn sicrhau tegwch i bob dysgwr yn 2021. Rydym yn erfyn ar Lywodraeth Cymru, Cymwysterau Cymru a'r cyrff dyfarnu i dderbyn unrhyw gynnis o gymorth gan Gomisiynydd Plant Cymru a'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol o ran cynnal asesiad o'r effaith ar gyfer 2021. Gall ymgysylltu'n gynnar mewn asesiadau o'r fath helpu i sicrhau y caiff camau gweithredu eu rhoi ar waith

er mwyn lliniaru unrhyw risgiau o ddysgwyr sydd â nodweddion gwarchoddedig, dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol, a dysgwyr mewn lleoliadau addysgol gwahanol yn peidio â chael eu trin yn deg.

- 2.8 Dylid blaenoriaethu anghenion dysgwyr, a sicrhau tegwch iddynt, ym mhob penderfyniad ar y dull o ddyfarnu graddau yn 2021, a bydd yn rhaid profi'r penderfyniad terfynol er mwyn sicrhau mai'r egwyddorion sy'n cefnogi tegwch yn y modd mwyaf uniongyrchol sydd flaenaf.

Argymhelliad 2:

Yn 2021, dylid dyfarnu cymwysterau ar sail gwaith asesu cadarn sydd wedi'i safoni a wneir gan leoliad addysgol y dysgwr ac nid drwy gyfres o arholiadau.

- 3.1 Yn ystod ein cyfarfodydd ag ysgolion a cholegau, cawsom ein calonogi wrth glywed am y gwaith ardderchog sy'n mynd rhagddo drwy'r sector cyfan i sicrhau bod parhad yn y dysgu ar gyfer eu myfyrwyr yn ystod yr adeg hon. Mae addysgwyr wedi addasu'n gyflym i ffyrdd newydd o addysgu i gefnogi'r dysgwr pan maent oddi ar safle'r ysgol neu goleg, drwy ddarparu deunydd pwnc ar-lein a dysgu cyfunol sy'n cymysgu gweithgareddau ar-lein gyda gweithgareddau'r dosbarth. Rydym hefyd wedi derbyn adborth o'r proffesiwn addysgu bod y profiadau ynghylch penderfyniadau graddio 2020 wedi hwyluso cychwyn trafodaeth go iawn ar natur gwaith asesu wrth symud ymlaen, ac, i lawer, mae hyn wedi hwyluso proses o fyfyrion ac ystyried sut i sicrhau bod ffocws cynyddol ar ddysgu ac ymgysylltu â deunydd pwnc, gan osgoi paratoi ar gyfer profion ac arholiadau mewn ffordd gul.
- 3.2 Fodd bynnag, rydym wedi clywed am y tarfiad ar waith dysgu ac addysgu, a'r amrywioldeb ynddo ar draws Cymru, ers cyflwyno'r cyfyngiadau symud ym mis Mawrth 2020. Roedd y cyfyngiadau symud gwreiddiol wedi cael effaith ar ddysgwyr mewn ffyrdd gwahanol, gydag amser amrywiol yn cael ei dreulio'n astudio a chyda lefelau amrywiol o gymorth, fel a dystiwyd gan yr arolwg a wnaed gan Sefydliad Ymchwil, Data a Methodoleg Gymdeithasol ac Economaidd Cymru (WISERD).¹ Heb os, mae'r hygyrchedd digidol ar gyfer dysgwyr wedi bod yn anghyson drwy gydol y cyfnod hwn. Ers i'r ysgolion a cholegau ddychwelyd ym mis Medi, mae'r ail don o achosion COVID-19 yn esgor ar anghysondeb parhaus gydag ysgolion yn cau'n lleol neu'n rhannol, a chyda chyfnodau o ynysu unigolion a dosbarthiadau, ac mae'r effeithiau i'w gweld mewn rhai ardaloedd o Gymru yn fwy na'i gilydd. Yn anffodus, gan ystyried pryderon iechyd y cyhoedd parhaus, mae'n rhaid i ni ddisgwyl a chynllunio ar gyfer tarfiad parhaus i ddysgu dros y gaeaf ac i mewn i 2021.
- 3.3 Mae'r panel wedi gwrandao ar alwadau gan ddysgwyr, rhieni/gofalwyr, athrawon, ysgolion a cholegau am sicrwydd o ran sut y caiff y cymwysterau eu hasesu ar gyfer dyfarnu graddau yn 2021. Rydym wedi clywed am ofid dysgwyr o ganlyniad i'r ansicrwydd parhaus ynghylch sut y cânt eu hasesu, ac am y pwysau ychwanegol y mae rhai dysgwyr yn eu teimlo bellach, gan gredu y gallai pob darn o waith cwrs gyfrif tuag at eu gradd derfynol. Nid yw athrawon, darlithwyr, ysgolion/colegau, a'r sefydliadau hynny sy'n eu cefnogi, yn gwybod pa fath o asesiad y maent wrthi'n cefnogi eu myfyrwyr i'w gyflawni. Ar yr un pryd, mae Cymwysterau Cymru, CBAC a chyrrff arholi cymwysterau galwedigaethol eraill yn gweithio'n galed i gynllunio a pharatoi ar gyfer gweithdrefnau asesu 'normal' a dulliau amgen rhag ofn na all arholiadau ddigwydd.

¹The impact of COVID-19 on children's learning in Wales', cyhoeddwyd ar 6 Hydref 2020
<https://wiserd.ac.uk/news/impact-covid-19-childrens-learning-wales> cyrchwyd 8 Hydref 2020

- 3.4 Mae angen eglurder ar gymwysterau galwedigaethol cymaint â chymwysterau academaidd. Mae cwmpas yr adolygiad hwn wedi'i gyfyngu i gymwysterau galwedigaethol cymeradwy a gynlluniwyd i Gymru, ond rydym yn cydnabod tirwedd gymhleth y cymwysterau galwedigaethol yng Nghymru o safbwynt y cymysgedd o gyrff arholi gwahanol a chymwysterau sy'n gyffredin â rhannau eraill o'r DU. Mae asesu gwybodaeth a rhai o'r sgiliau ymarferol ar gyfer y galwedigaethau hynny sy'n profi cyfyngiadau oherwydd COVID-19 yn enwedig o heriol, ac mae wedi golygu nad yw rhai dysgwyr wedi gallu gorffen eu cymwysterau yn 2020.
- 3.5 Mae'n glir bod angen gwneud penderfyniad ar ddyfarnu graddau yn 2021 ar frys. Mae angen penderfyniad nawr a fydd yn rhoi eglurder i bawb. Bydd y penderfyniad yn ei gwneud yn bosibl (i) i'r dysgwr ganolbwyntio ar ei ddysgu, a'i fwynhau, gan sicrhau y caiff cymaint o amser dysgu â phosibl hyd at fis Gorffennaf 2021, (ii) i'r addysgwyr proffesiynol ganolbwyntio ar ddefnyddio'u harbenigedd ar ddarparu deunyddiau dysgu, (iii) i'r addysgwyr a'r cyrff cymwysterau ddod ynghyd er mwyn datblygu a gweithredu'r system raddio decaf posibl, a (iv) i'r prifysgolion baratoi'n dda ar gyfer recriwtio myfyrwyr o Gymru. Bydd rhoi sicrwydd a rheolaeth ynghylch yr agwedd unigol hon nawr yn cefnogi llesiant dysgwyr a phob addysgwr proffesiynol yn ystod adeg ansicr.
- 3.6 Mae'r panel yn argymhell y dylid dyfarnu cymwysterau ar sail gwaith asesu cadarn sydd wedi'i safoni a wneir gan leoliad addysgol y dysgwr ac nid drwy gyfres o arholiadau. Mae angen i addasiadau ar gyfer cymwysterau galwedigaethol barhau, ac mae angen dod o hyd i ddatrysiad ar gyfer yr asesiadau hynny na ellir eu cwblhau ar hyn o bryd oherwydd cyfyngiadau COVID-19. Caiff y dull amgen hwn ei ddatblygu ymhellach o dan Argymhelliad 3.
- 3.7 Cafodd cyfres arholiadau 2020 ei chanslo ym mis Mawrth 2020 gan ystyried yr argyfwng cynyddol yn iechyd y cyhoedd a'r ansicrwydd ynghylch a ellid gweinyddu arholiadau mewn modd diogel. Erbyn mis Mawrth 2020, roedd y dysgu ar gyfer y carfan a fyddai'n sefyll arholiadau yn ystod haf 2020 wedi'i gwblhau i bob pwrpas, ac roedd mwyafrif y cwricwlwm wedi'i gyflawni neu roedd wedi'i gyflawni yn ei gyfanrwydd. Roedd y rhan fwyaf o ysgolion a cholegau ar fin dechrau cyfnod o baratoi ac adolygu ar gyfer yr arholiadau gyda dysgwyr. Mae'r sefyllfa'n wahanol iawn ar gyfer y garfan o ddysgwyr a fydd yn wynebu cymwysterau yn 2021. Mae COVID-19 wedi tarfu ar ddysgu'r dysgwyr hyn ers mis Mawrth 2020. Er gwaethaf pob ymdrech gan eu hysgolion a'u colegau, bydd llawer wedi colli cyfleoedd dysgu a bydd eu profiadau o geisio cyflawni'r cwricwlwm ac adeiladu gwybodaeth a dealltwriaeth yn ystod yr adeg hon wedi'u llywio gan ansicrwydd a phryder, a bydd yr anghysondeb mewn hygyrchedd digidol wedi cael effaith arnynt.
- 3.8 Yn ystod ein cyfarfodydd â rhanddeiliaid, gwnaethom holi sawl tro a oedd cyfranogwyr o'r farn y gellid cynnal cyfres arholiadau o unrhyw fath ar gyfer haf 2021 a allai sicrhau tegwch i ddysgwyr o bob cefndir. Lleiafrif bach iawn yn unig a oedd o'r farn y byddai cyfres arholiadau deg yn bosibl. 'Na' oedd yr ateb y clywsom drosodd a thro. Cytuna'r panel ac nid yw o'r farn y gellid cynnal cyfres arholiadau yn 2021, hyd yn oed ar raddfa lai, a fyddai'n deg i ddysgwyr ledled Cymru gan ystyried anghysondeb eu dysgu yn ystod y flwyddyn. Rydym yn cytuno â'r datganiad a gyflwynwyd i ni gan un o'r arbenigwyr a gyfrannodd y byddai cyfres arholiadau ar unrhyw ffurf *'yn dwyn mantais i'r bobl fwyaf breintiedig ac yn rhoi'r bobl fwyaf difreintiedig dan anfantais'*.
- 3.9 Mae'r cymwysterau hyn yn rhy bwysig i fywydau dysgwyr yn y dyfodol i ganiatáu i anghyfartalwch hysbys cyfres arholiadau barhau yn 2021, a rhaid datblygu llwybr amgen ar gyfer dyfarnu graddau teg a chadarn sy'n canolbwyntio ar y ganolfan ac sy'n cydnabod cynnydd a photensial dysgwyr.

Argymhelliad 3:

Dylid datblygu dulliau asesu gan ganolfannau sy'n gadarn fel y dyfernir graddau teg i ddysgwyr wrth sicrhau uniondeb cymwysterau.

- 4.1 I ddechrau, seiliwyd y broses o ddyfarnu graddau Safon Uwch, UG a TGAU yn 2020 ar drefnau safle a graddau asesu canolfannau a gafodd eu safoni drwy brosesau ystadegol er mwyn cadw dosbarthiad normal y graddau mewn perthynas â blynyddoedd diweddar. Yn ystod y cyfarfodydd â'r panel, esboniodd aelodau o staff ysgolion a cholegau ar bob lefel sut y gwnaethant ymgymryd â'u gwaith cymedroli mewnol eu hunain rhwng graddau athrawon unigol, a sut y gwnaethant sicrhau bod ganddynt y sylfaen dystiolaeth ar gyfer eu penderfyniadau. Ni chafodd unrhyw waith cymedroli allanol ei wneud rhwng graddau asesu canolfannau o ganolfannau gwahanol er mwyn sicrhau bod y ffiniau graddau'n gyson ar draws canolfannau. Roedd ysgolion a cholegau wedi disgwyl cael eu herio ynglŷn â'u graddau asesu canolfannau ac roeddent yn barod i gynnal deialog â CBAC er mwyn cyfiawnhau eu graddau; ni ddigwyddodd y ddeialog hon.
- 4.2 Mae Cymwysterau Cymru a CBAC wedi rhannu'r hyn a ddysgwyd ganddynt o 2020 gyda'r panel, ac maent wedi esbonio nad oeddent wedi teimlo bod digon o amser na gallu gan yr ysgolion a cholegau yn 2020 i ymgymryd â datblygu gwaith cymedroli allanol (datblygu'r system gymedroli, hyfforddi'r cymedrolwyr ac ati). Fodd bynnag, maent wedi nodi gwaith cymedroli allanol fel nodwedd sydd angen ei harchwilio ar gyfer 2021 pe byddai'n ofynnol cael dulliau asesu gan ganolfannau amgen yn lle arholiadau.
- 4.3 Roedd y broses a ddatblygwyd ar gyfer 2020 yn gofyn i ganolfannau gynhyrchu graddau darogan ar gyfer pob dysgwr ymhob cymhwyster ac wedyn trefnu safle pob dysgwr ymhob gradd fesul cymhwyster. Roedd y data hyn gan ganolfannau yn destun proses adolygu o fewn pob canolfan cyn cael eu cadarnhau ar lefel uwch, fel arfer gan bennaeth yr ysgol neu goleg.
- 4.4 Datblygodd CBAC fodelau i ddarogan graddau gan ddefnyddio'r data gan ganolfannau fesul cymhwyster. Defnyddiodd y modelau hyn hefyd ddata hanesyddol lle roedd ar gael a lle roedd yn briodol gwneud hynny. Roedd data hanesyddol yn cynnwys data perfformiad blaenorol ar gyfer y dysgwyr a data perfformiad blaenorol ar gyfer y canolfannau. Roedd yn rhaid i'r modelau ymdrin ag achosion lle nad oedd data hanesyddol ar gael, ac achosion lle roedd nifer y dysgwyr ar gyfer canolfan mor fach nes bod y prosesau ystadegol yn annibynadwy. Cafodd y modelau eu hadolygu gan Cymwysterau Cymru drwy broses ailadroddol a heriodd y modelau a'u canlyniadau cyn iddynt gael eu cadarnhau.
- 4.5 Mae beirniadu'r modelau eu hunain y tu hwnt i gwmpas yr adolygiad hwn. Fodd bynnag, mae'r adolygiad yn nodi bod gwaith datblygu'r modelau'n wynebu'r heriau deul o gyfyngiadau difrifol yn y mathau o ddata a oedd ar gael i'w mewnbynnu a lefelau uchel o gymhlethdod ac amrywioldeb yn y maes yr oedd y data'n ei gynrychioli.
- 4.6 Roedd llawer o gydnabyddiaeth bod y system asesu gan ganolfannau a ddefnyddiwyd yn 2020 yn ymateb cyflym i sefyllfa anodd a brys. Mae dadansoddiad o'r gwahaniaethau rhwng proffil y graddau asesu canolfannau ar gyfer 2020 a chanlyniadau graddau'r blynyddoedd a fu yn dangos rhai achosion lle ceir cynnydd sylweddol yng nghyfrannau'r graddau a ddyfarnwyd yn hanner uchaf y dosbarthiad graddau ar gyfer cymwysterau TGAU a Safon Uwch.
- 4.7 Nid yw'n syndod, i raddau, bod symudiad o'r fath. Ceir achosion bob amser, mewn blynyddoedd blaenorol, lle nad yw cyfran o ymgeiswyr wedi bod yn bresennol i sefyll yr arholiadau; ceir achosion lle

nad yw perfformiad yr ymgeisydd ar ddiwrnod penodol yn adlewyrchu ei allu, yn rhannol neu'n llwyr; a cheir achosion lle mae digwyddiadau andwyol ym mywyd personol ymgeisydd yn cael effaith ar ei berfformiad, naill ai ar ddiwrnod penodol, neu drwy gydol y cyfnod arholiadau. Ni allai, ac ni ddylai, graddau asesu canolfannau fod wedi adlewyrchu unrhyw un o'r amgylchiadau hynny. Dylid nodi hefyd nad yw unrhyw gymhariaeth rhwng canlyniadau graddau asesu canolfannau â dosbarthiadau graddau blynyddoedd blaenorol yn gymhariaeth tebyg â'i debyg. Byddai canlyniadau blynyddoedd blaenorol eisoes wedi bod yn destun gwaith cymedroli sylweddol ynghyd â'r broses safoni er mwyn bodloni proffil disgwylidig. Felly roedd unrhyw gynhyrriad neu newid mewn canlyniadau o un flwyddyn i'r nesaf, cyn 2020, eisoes wedi'i lyfnu drwy waith cymedroli a safoni.

- 4.8 Yn ystod y cyfarfodydd wyneb yn wyneb â'r panel, a thrwy'r ymatebion i'r holiadur ar-lein, mae'r panel wedi clywed awgrymiadau ar gyfer gwella pa mor gadarn yw dulliau asesu gan ganolfannau pe byddai eu hangen yn 2021. Ceir cefnogaeth a chydabyddiaeth o'r ffaith y byddai unrhyw system asesu gan ganolfannau a gynlluniwyd yn dda yn cynnwys llawer mwy o waith cymedroli nag a oedd yn bosibl yn 2020. Byddai hyfforddiant, gwaith datblygu, prosesau cyffredin a gwaith cymedroli ar sail samplu allanol i gyd yn arwain at gynyddu'r hyder mewn asesiadau gan ganolfannau ac yn cael gwared ar wyriadau mwy eithafol yn gynharach yn y broses ddyfarnu. Fel a ddywedodd un o gynrychiolwyr Senedd Ieuenctid Cymru, *'mae angen i chi safoni'r prosesau yn hytrach na safoni'r cynnyrch'*.
- 4.9 Roedd arweinwyr yr ysgolion a'r colegau a oedd wedi cwrdd â'r panel wedi pwysleisio'u bodlonrwydd, eu hawydd a'u gallu i ymgymryd â'r gwaith o ddatblygu proses asesu deg ar gyfer 2021. Rhaid i'r broses o feithrin hyder o'r newydd yn y system gymwysterau ar gyfer 2021 adeiladu ar gyfranogiad gweithredol y sector addysg gyfan.
- 4.10 Mae dysgwyr hefyd am fod yn bartneriaid gweithredol yn y broses asesu. Maent am ddeall yr hyn y maent wedi'i gyflawni a'r hyn sydd angen iddynt ei wneud er mwyn gwella, ac maent o'r farn mai eu hathrawon a darlithwyr sydd yn y sefyllfa orau i archwilio hyn gyda nhw. Mae hyn yn sylfaenol i addysgeg dda ac yn cyd-fynd ag ysbryd y cwricwlwm newydd i Gymru a'r daith o ddiwygio addysg.
- 4.11 Fodd bynnag, ceir pryderon y mae angen mynd i'r afael â nhw ynghylch y posibilrwydd o ragfarn mewn asesiadau gan ganolfannau. Roedd y panel yn ddiolchgar am y cyfraniadau ystyrlon a gafwyd gan bobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig, a gasglwyd ynghyd drwy Dîm Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig ac Ieuenctid Cymru (EYST), a amlygodd y posibilrwydd o ragfarn ddarwybod mewn asesiadau gan ganolfannau. Gwnaethant hefyd amlygu'r effaith anghymesur y cydnabyddir y mae COVID-19 wedi'i chael ar gymunedau pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig. Clywodd aelodau'r panel gan gyfranwyr o gefndir ffoaduriaid, a'r bobl hynny o deuluoedd lle siaredir Saesneg fel ail iaith yn y cartref, a ddywedodd wrthynt eu bod yn aml yn teimlo'n 'anhysbys' neu nad oeddent wedi'u cydnabod mewn ysgolion neu golegau, yn enwedig lle roedd ganddynt hanes addysgol byr. Yn ogystal, rhaid sicrhau bod cymorth ar gyfer anghenion dysgu ychwanegol a nodwyd, a chydabyddiaeth ohonynt, yn rhan o asesiadau gan ganolfannau. Dysgodd y panel am waith ardderchog ar draws colegau addysg bellach (lle mae asesu gan ddarlithwyr yn gyffredin ar gyfer cyrsiau galwedigaethol) o ran adnabod rhagfarn anfwriadol fel risg a threfnu hyfforddiant a mesurau eraill er mwyn ei lleihau. Rhaid sicrhau bod mesurau lliniaru o'r fath yn rhan allweddol o'r dull asesu ar gyfer 2021.
- 4.12 Mae'r panel yn argymhell bod dulliau asesu gan ganolfannau'n cael eu datblygu fel y dyfernir graddau teg i ddysgwyr wrth sicrhau uniondeb cymwysterau. Mae angen i'r dulliau hyn fod yn gadarn a bydd angen iddynt gynnwys y canlynol:
 - diffiniad gan y cyrff dyfarnu o'r dysgu i'w asesu ymhob maes pwnc;

- gwaith cymedroli mewnol o fewn canolfannau wedi'i gefnogi gan hyfforddiant a datblygiad ar gyfer athrawon/darlithwyr ar gymedroli asesiadau a mynd i'r afael â rhagfarn anfwriadol;
- dilysu prosesau cymedroli mewnol canolfannau drwy asiantaeth allanol uchel ei pharch;
- gwaith cymedroli gan y corff dyfarnu ar draws aseswyr ac ysgolion/colegau.

Mae diffinio'r dysgu i'w asesu'n bwysig, nid yn unig ar gyfer dibenion y cyrff dyfarnu, ond hefyd ar gyfer llesiant ac iechyd meddwl dysgwyr. Drwy beidio â chael arweiniad clir, mae'r panel yn ymwybodol o'r risg y gallai dysgwyr brofi gormod o asesiadau, gan eu rhoi dan bwysau anghymesur a thynnu oddi wrth eu dysgu.

- 4.13 Ar gyfer cymwysterau galwedigaethol, bydd cyfran sylweddol o'r deunydd eisoes wedi'i chwmpasu gan ddulliau asesu gan ganolfannau. Rydym o'r farn y bydd y dull amgen a amlinellir uchod hefyd yn gymwys i elfennau'r cymwysterau galwedigaethol sy'n destun arholiad.
- 4.14 Rydym o'r farn, gyda dull o'r fath yn ei le, bod cyfle gwirioneddol i ryddhau'r amser y treulir ar adolygu ar gyfer arholiadau a chanolbwyntio ymdrechion ysgolion a cholegau ar amser dysgu ychwanegol hyd at ddiwedd tymor haf 2021. Byddai'r budd dysgu hwn yn gwneud iawn am yr amser a gollwyd o ganlyniad i COVID-19, ac yn cefnogi dysgwyr wrth feithrin eu hyder i symud ymlaen i gamau nesaf eu bywydau.
- 4.15 Mae Llywodraeth Cymru a Cymwysterau Cymru wedi cydnabod effaith colli amser dysgu a mesurau cadw pellter cymdeithasol mewn ysgolion a cholegau. Cyhoeddwyd addasiadau i gymwysterau i'w hasesu yn 2021 yn ystod haf 2020 a chyhoeddodd Cymwysterau Cymru ddogfen reoliadol sy'n amlinellu'r gofynion ar gyfer addasu asesiadau ym mis Awst 2020. Mae angen bellach adolygu a datblygu'r addasiadau hyn i adlewyrchu'r newidiadau mewn amgylchiadau a'r penderfyniadau ar ddulliau o asesu sy'n mynd rhagddynt. Mae angen i'r gwaith adolygu hwn, gan Cymwysterau Cymru a phob corff dyfarnu, arwain at ddiweddarau'r deunydd hanfodol ar gyfer pob pwnc a chymhwyster (academaidd a galwedigaethol) a'i fod wedi'i gysylltu â'r cyfleoedd asesu allweddol diwygiedig.
- 4.16 Nid rôl y panel yw datblygu'r dull terfynol a'i fanylion. Rydym wedi nodi'r nodweddion allweddol a ddylai fod yn bresennol ac rydym yn ddiolchgar i CBAC a Cymwysterau Cymru am nifer o drafodaethau cychwynnol ac am ein herio ynghylch a ellir darparu dull o'r fath o fewn yr amser sydd ar gael. Rydym yn cyflwyno'r cynigion hyn gan gredu'n gadarn bod gallu a bodlonrwydd ar draws y sector addysg yng Nghymru i ddarparu dull asesu gan ganolfannau sy'n deg a chadarn ar gyfer 2021.
- 4.17 Rydym yn argymhell yn gryf bod y cyrff hynny sy'n meddu ar ddealltwriaeth fanwl o asesu ac arbenigedd ynddo (sef Cymwysterau Cymru, y cyrff dyfarnu a'r ymarferwyr addysgol) yn dod ynghyd er mwyn cynllunio dull cytunedig, a'i fanylion, ar y cyd er mwyn sicrhau y gellir ei roi ar waith mewn modd teg a chyda hygredded. Caiff y broses o dderbyn y system, a meithrin hyder ac ymddiriedaeth ynddi, ei hwyluso'n fawr gan gyfranogiad staff ysgolion a cholegau yn ystod y camau cynllunio a datblygu.
- 4.18 Rydym yn cydnabod bod risgiau ynghlwm wrth yr argymhellion hyn ond mae ein hymchwil a'n canfyddiadau'n ein harwain i gredu y gellir rheoli risgiau o'r fath yn llwyddiannus.
- Risg 1: Tegwch
Ceir pryder y bydd rhai grwpiau o fyfyrwyr, yr enghraifft pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig, a'r bobl hynny sydd ag anghenion dysgu ychwanegol, yn derbyn triniaeth lai ffafriol drwy asesiadau gan ganolfannau oherwydd rhagfarn anfwriadol gan athrawon.
 Mae'r panel wedi gweld ymroddiad llwyr gan yr addysgwyr i wneud eu gorau glas ar gyfer pob un o'u myfyrwyr. Rydym hefyd wedi gweld arfer da a phrofiad o safbwynt cael gwared ar ragfarn anfwriadol oddi ar asesiadau, ar gyfer cymwysterau galwedigaethol yn benodol. Rydym yn hyderus y gellir

rhannu arfer da a bod gallu yn y system i ddarparu'r canlyniadau gorau ar gyfer pob unigolyn ifanc. Rydym o'r farn y gellir goresgyn y risg hon drwy sicrhau bod hyfforddiant a datblygiad effeithiol yn eu lle ar gyfer athrawon a darlithwyr.

- Risg 2: Cymaroldeb

Ceir pryder, os na fydd graddau'n seiliedig ar arholiadau, efallai na fydd prifysgolion a chyflogwyr yn cydnabod cymwysterau myfyrwyr o Gymru, ac efallai na fydd ganddynt hyder ynddynt.

Mae prifysgolion a chyflogwyr yn ymdrin ag amrediad eang o gymwysterau yn rheolaidd sy'n seiliedig ar dulliau asesu amgen cadarn. Roedd cynrychiolwyr prifysgolion Cymru a Lloegr roeddem wedi cwrdd â nhw wedi pwysleisio eu bod yn agored ynghylch y mater hwn a'u bod yn ei ddeall, ac rydym o'r farn y bydd cyfathrebu'n allweddol wrth sicrhau derbyniad eang, ynghyd â hyder bod dull amgen yn gadarn.

- Risg 3: Gallu

Ceir pryder nad oes gan athrawon/darlithwyr y gallu ar hyn o bryd i ymgymryd â phroses asesu gan ganolfannau ddatblygedig, na'i datblygu.

Mae'r pryder hwn yn deillio o'r awydd i leihau'r baich ychwanegol ar y proffesiwn addysgu cymaint â phosibl, gan gydnabod y galwadau arno i gadw ysgolion/collegau ar agor a'r awydd i ganolbwyntio ar addysgu. Fodd bynnag, mae'r adborth rydym wedi'i gael gan y proffesiwn yn nodi ei fod yn barod ac yn fodlon ymgymryd â'r gwaith asesu hwn. Mae'n cydnabod yr angen i sicrhau datblygiad proffesiynol, ac mae'n barod i ddefnyddio arbenigedd llawer o bobl yn y sector ysgolion a cholegau, a dysgu ohono, o safbwynt eu profiad o asesiadau nad ydynt yn seiliedig ar arholiadau, ynghyd â'r aelodau o staff hynny sydd hefyd yn arholwyr.

- Risg 4: Amser a'r gallu i gyflawni

Ceir pryder pellach mai bach iawn o amser sydd ar gael er gyfer cynllunio, llunio a gweithredu proses asesu ddatblygedig gan ganolfannau.

Drwy gael penderfyniad cynnar, mae mwy o amser ar gael i ddatblygu proses asesu gan ganolfannau sydd wedi'i chymedroli ar gyfer 2021 nag oedd ar gael ar gyfer 2020. Gellir hefyd dysgu o brofiad 2020. Ond bydd amser yn parhau i fod yn adnodd na allwn fforddio'i wastraffu. Bydd angen i'r gwaith ddechrau ar unwaith ar ôl gwneud penderfyniad, a bydd angen ei drefnu, ei strwythuro a'i gyflawni mewn ffordd wahanol iawn i'r hyn a wneir yn ystod adeg arferol. Bydd y dull rydym yn ei argymhell, sy'n defnyddio cryfder a gallu'r holl bartion a throsolwg annibynnol clir, yn hanfodol wrth ddefnyddio amser ac arbenigedd yn y modd mwyaf effeithlon.

Argymhelliad 4

Dylid datblygu'r dulliau asesu hyn mewn ymgynghoriad â rhanddeiliaid allweddol, a dylid cyfleu'r penderfyniadau allweddol yn glir i bawb sydd ynghlwm.

- 5.1 Wrth ddatblygu a gweithredu rhaglen asesu sydd wedi newid, mae'n rhaid cael cyfathrebu dwyffordd effeithiol (i) sy'n sicrhau y clywir lleisiau dysgwyr ac addysgwyr proffesiynol wrth ddylunio'r dull; a (ii) sy'n sicrhau y darperir gwybodaeth glir, gryno ac amserol mewn fformatau sy'n briodol i'w cynulleidfa, gan ystyried mai'r dysgwr yw'r gynulleidfa allweddol.

Cynnwys rhanddeiliaid yn y broses o ddatblygu'r dull ar gyfer dyfarnu graddau yn 2021

- 5.2 Bydd y ffordd y caiff y dulliau asesu cadarn eu datblygu'n hanfodol bwysig i'w llwyddiant. Rydym yn gadarn o'r farn mai trwy ddod ynghyd i ddatblygu'r dull ar gyfer 2021, a bod yn berchen drosti ar y

cyd, y bydd addysgwyr a'r cyrff cymwysterau yn gwasanaethu dysgwyr orau, fel y gellir ei weithredu'n deg a chyda hygredd.

- 5.3 Cafodd hyder yn y systemau cymwysterau ei danseilio gan ddigwyddiadau 2020, a bydd yn rhaid ei feithrin o'r newydd. Yn 2020, ceisiwyd cyfranogiad gan ysgolion, colegau a dysgwyr drwy ymarferion ymgynghori, ond clywsom neges lethol gan athrawon ac arweinwyr ysgolion a cholegau nad oeddent yn teimlo bod y dull a ddilynwyd wedi mynd i'r afael â'u pryderon. Roeddent yn teimlo y cafodd y penderfyniad o ddilyn y dull ar gyfer dyfarnu graddau ei wneud drostynt yn hytrach na gyda nhw. Rydym o'r farn y bydd dull cydgynhyrchu ar gyfer 2021 yn gwella derbynioldeb y system, a hyder ac ymddiriedaeth ynddi. Mae angen i randdeiliaid o amrediad eang o leoliadau ac o amrywiaeth o gefndiroedd fod ynghlwm wrth y camau cynllunio a datblygu. Mae hyn yn ymwneud â mwy nag ymgynghori yn unig. Mae'n ymwneud â dealltwriaeth a rennir o'r hyn a fydd yn gweithio a'r hyn a fydd yn adlewyrchu ymdrechion a photensial carfan 2021 mewn ffordd deg.
- 5.4 Rydym wedi gweld arbenigedd a chyfoeth o brofiad ymhlith aelodau o staff ysgolion a cholegau, ac ymhlith staff y cyrff hynny sy'n cefnogi ysgolion. Gall y cyrff cymwysterau fanteisio ar ddefnyddio'r arbenigedd hwnnw er mwyn sicrhau y gellir cyflawni diben y polisi ar lawr gwlad. Ceir pryder gwirioneddol gan Lywodraeth Cymru, Cymwysterau Cymru a CBAC na ddylid ychwanegu'n ddiangen at lwyth gwaith y bobl hynny mewn ysgolion a cholegau, ond rydym wedi clywed awydd clir a chryf gan arweinwyr ysgolion a cholegau i fod ynghlwm mewn ffordd ystyrlon a'u bod yn fodlon buddsoddi amser. Mae'r pandemig wedi'n dysgu sut i wneud trefniadau cydweithredol effeithiol ac effeithlon ledled Cymru gan ddefnyddio offerynnau ar-lein, ac mae wedi cael gwared ar rwystrau daearyddol o safbwynt cyfrannu at weithdai ac wrth gynnal deialog. Ceir cyfle go iawn i geisio ymgysylltiad ehangach nag a fu modd ei gael yn y gorffennol o bosib. Awgrymodd adborth gan y bobl hynny y cyfarfu'r panel â nhw y gwerthfawrogwyd Grŵp Rhanddeiliaid Penaethiaid CBAC fel modd o ymgysylltu â set ehangach o gynrychiolwyr, ond ystyriwyd bod grwpiau rhanddeiliaid Llywodraeth Cymru a Cymwysterau Cymru yn fwy pell o safbwynt y bobl a gafodd eu cynrychioli arnynt.
- 5.5 Dylid hefyd harneisio bodlonrwydd dysgwyr i ymgysylltu er mwyn sicrhau bod y system ar gyfer dyfarnu graddau'n ystyried eu hanghenion a'u pryderon. Rydym o'r farn bod rôl ar gyfer Senedd leuenctid Cymru wrth ymgynghori â hi a gwrando arni wrth ddatblygu dulliau. Byddai cynnwys y dysgwr yn y gwaith o ddatblygu'r dulliau asesu'n alinio'n agos ag ysbryd y cwricwlwm newydd i Gymru a'r daith o ddiwygio addysg. Mae gan ddysgwyr ran deg i'w chwarae wrth brofi a chyfrannu at waith cynllunio systemau.

Sicrhau y caiff y dull ei gyfleu i bob rhanddeiliad mewn ffordd glir

- 5.6 Bydd yn hanfodol bwysig sicrhau bod y dull, a'r rhesymau y gellir ymddiried ynddo i ddarparu canlyniadau cadarn a chredadwy, yn cael ei gyfleu mewn ffordd glir. Bydd angen cael cynllun cyfathrebu cydlynol sy'n cwmpasu'r holl randdeiliaid ac sy'n hwyluso cyfleu gwybodaeth cyn gynted ag sy'n bosibl, ac sy'n ei gwneud yn bosibl datblygu a phrofi ymgysylltiad pob parti â hi, a'u dealltwriaeth ohoni. Rhaid i gynllun o'r fath gwmpasu'r canlynol:
- *Dysgwyr:* meithrin dealltwriaeth o sut y maent yn cael eu hasesu, a meithrin hyder yn y graddau a ddyfernir iddynt.
 - *Ysgolion a cholegau:* sicrhau eglurder o safbwynt disgwyliadau, rhoi arweiniad clir ar ddulliau, a sicrhau dealltwriaeth o'r dull cyffredinol a hyder ynddo. Mae hyn yn hanfodol wrth sicrhau y bydd ysgolion a cholegau'n gallu (i) cefnogi dysgwyr a'u rhieni/gofalwyr, a (ii) ymgymryd yn hyderus â'u rolau eu hunain ym mhrosesau cymwysterau academaidd a galwedigaethol.

- *Colegau, prifysgolion a chyflogwyr:* meithrin dealltwriaeth a hyder ym mha mor gadarn yw'r dyfarniadau, a hygredded ynddynt, fel bod dysgwyr o Gymru'n symud ymlaen i astudiaethau pellach neu gyflogaeth mewn modd cyfartal â'u cymheiriaid ledled y DU.

- 5.7 Gall cymwysterau ac asesiadau fod yn feysydd cymhleth. Gall yr iaith a'r diffiniadau a ddefnyddir fod yn anodd eu deall i bobl nad ydynt yn perthyn i gyrff arbenigol nac yn addysgwyr proffesiynol. Bydd diffiniadau a rennir a therminoleg syml yn gymorth wrth gyfathrebu ac yn helpu i sicrhau bod pawb yn deall. Bydd egluro pwy sy'n gwneud beth yn y broses asesu'n helpu yn yr un modd ag y bydd defnyddio diffiniadau cyffredin o dermau a ddefnyddir yn rheolaidd, fel 'dilysu' a 'cymedroli', 'marciau' a 'graddau'.
- 5.8 Mae Comisiynydd Plant Cymru'n cynnig gwasanaethau ei swyddfa er mwyn cefnogi'r gwaith o gyfathrebu â'r dysgwyr. Mae profiad 2020 wedi cael effaith negyddol ar lesiant llawer o ddysgwyr ac mae'n rhaid rhoi blaenoriaeth yn 2021 ar sicrhau bod gan ddysgwyr hyder yng ngraddau eu cymwysterau a'u bod yn berchen drostynt.

Argymhelliad 5

Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu Bwrdd Cyflenwi a gadeirir yn annibynnol i oruchwylio a llywio'r dull diwygiedig ar gyfer cymhwyso yn 2021.

- 6.1 Drwy gydol gwaith panel yr adolygiad annibynnol, nid ydym wedi gweld dim ond ymroddiad a phroffesiynoldeb gan y bobl hynny sydd wedi gweithio mewn amgylchiadau anodd a heriol iawn i sicrhau y gallai dysgwyr symud ymlaen gyda'r graddau a ddyfarnwyd yn 2020.
- 6.2 Os y nod yw cynyddu hyder dysgwyr yn y dyfarniadau, bydd y gwaith o greu a darparu cymwysterau cadarn a chredadwy yn gofyn am nodi ffiniau clir rhwng rolau a chyfrifoldebau'r rheoleiddiwr, cyrff arholi ac addysgwyr. Er efallai na fydd pobl nad ydynt yn addysgwyr proffesiynol yng Nghymru yn meddu ar ddealltwriaeth dda o'r ffiniau hyn, ceir dealltwriaeth dda ohonynt ymhlith y cyrff allweddol sy'n gweithio yn y maes hwn, ac maent yn cydymffurfio â hwy yn ofalus. Mae trefniadau llywodraethu a chyfathrebu yn eu lle, y cydymffurfir â hwy yn ofalus mewn amgylchiadau arferol, rhwng y llywodraeth, y rheoleiddiwr a'r corff dyfarnu. Dibynnwyd ar yr union drefniadau hyn drwy gydol haf 2020, er bod hynny wedi gofyn am lawer mwy o gyfathrebu a chydweithio. Mae'r dystiolaeth rydym wedi'i hystyried wedi'n harwain i gwestiynu a oedd hynny'n ddoeth, ac, wrth ystyried yr amgylchiadau eithriadol, a'r newidiadau ar y fath raddau yr oedd angen eu gwneud i asesiadau yn 2020, a fyddai dull gwahanol wedi helpu i osgoi risg o fethiannau yn y system, a sicrhau bod asesiad risg wedi'i gynnal o bob agwedd ar newid a bod yr agweddau hyn wedi'u cydlynu a'u cyfleu'n briodol.
- 6.3 Mae ein gwaith ymchwil hyd yn hyn wedi methu â nodi, o blith y bobl hynny a oedd yn gweithio ar y newidiadau, lle cynhaliwyd y trosolwg trosfwaol a chydlynol o ddarlun cyfan y newidiadau a oedd yn mynd rhagddynt yn ystod haf 2020 o safbwynt asesu yng Nghymru. Nid oedd lle penodol ble cafodd yr holl feysydd gwaith yr oedd angen eu cwblhau eu goruchwylio a ble cafodd y rhyngddibyniaethau eu hadolygu. Rydym yn cydnabod yr oedd yr adeg hon yn anodd a bod pobl yn gweithio'n ddiwyd iawn o dan amodau heriol a phwysau uchel. Wedi dweud hynny, byddai dull rhaglen gyfan wedi dod â'r meysydd gwaith amrywiol ynghyd, a byddai un grŵp goruchwylio yn canolbwyntio ar y newidiadau angenrheidiol drwy gydol y sector, a'u gweithredu, wedi sicrhau bod risgiau wedi'u hystyried yn briodol a'u bod wedi'u lliniaru ar draws pob elfen. Gallai dull o'r fath fod wedi sicrhau bod buddion pawb yn y system, o'r llywodraeth i'r dysgwr, wedi'u hadlewyrchu'n briodol, a bod cynlluniau cyfathrebu cydlynol â ffocws yn eu lle er mwyn sicrhau bod dealltwriaeth o natur y newidiadau a'r angen amdanynt.
- 6.4 Rydym yn ymwybodol o waith Llywodraeth Cymru o ran cynnal trosolwg o effaith COVID-19 ar draws y sector addysg, ond roedd y gwaith hwn, a'r gofrestr risgiau gysylltiedig ag ef, ar lefel rhy uchel i fod wedi gallu darparu'r fath ffocws a oedd ei angen ar y gwaith o newid asesiadau, a'u gweithredu, yn benodol.
- 6.5 Mae dysgu'r gwersi o 2020 yn bwysig. Mae angen dull gwahanol ar gyfer 2021 sy'n rhoi pwyslais ar waith cydlynu, cydweithio a chyflenwi, gan osod buddion dysgwyr wrth wraidd popeth, a sicrhau yr eir i'r afael â materion datblygu'r system mewn modd cydlynol dan arweinyddiaeth glir sy'n meithrin hyder a sicrwydd.
- 6.6 Mae'r panel felly'n **argymhell** i'r Gweinidog bod Bwrdd Cyflenwi trosfwaol yn cael ei sefydlu ar unwaith gyda chymorth rheoli rhaglenni a chyfathrebu proffesiynol gan Lywodraeth Cymru. Byddai'r bwrdd yn goruchwylio'r gwaith cydlynu a wneir rhwng cyrff cyfrifol, a fyddai eu hunain yn gweithio o fewn y

cylchoedd gwaith a bennwyd iddynt gan y Gweinidog Addysg. Byddai'n gweithredu mewn modd gorchwyl a gorffen i hybu'r newidiadau angenrheidiol.

- 6.7 Rydym o'r farn bod strwythur arweinyddol cydlynol o'r fath yn hanfodol bwysig i ddarparu unrhyw ddull cytunedig o ddyfarnu graddau ar gyfer 2021 yn llwyddiannus, a dylai ei waith gwmpasu cymwysterau TGAU, Safon Uwch ac UG, y Dystysgrif Her Sgiliau, a chymwysterau galwedigaethol cymeradwy a gynlluniwyd i Gymru.
- 6.8 Byddai'r Bwrdd Cyflenwi'n gyfrifol am roi sicrwydd am y canlynol i'r Gweinidog:
- y defnyddir arbenigedd pawb yn y sector addysg yng Nghymru wrth ddatblygu opsiynau ar gyfer dyfarnu cymwysterau yng Nghymru yn 2021;
 - bod y penderfyniadau ar y ffyrdd ymlaen wedi ystyried buddion pawb yr effeithir arnynt;
 - bod cynllun cyfathrebu cynhwysfawr ac agored yn ei le er mwyn sicrhau bod pawb sydd angen deall y newidiadau a gyflwynir yn gwneud hynny, a'u bod yn gallu ceisio sicrwydd a gwybodaeth bellach lle bo hynny'n briodol;
 - bod holl elfennau'r newidiadau angenrheidiol yn cael eu cydlynu a'u cyflenwi yn unol â'r amserlen;
 - bod y risgiau i gyflenwi'r gwaith yn llwyddiannus yn destun adolygu parhaus, a bod camau lliniarol yn cael eu nodi a'u gweithredu;
 - bod gwersi o 2020 a 2021 yn cael eu trosglwyddo i'r blynyddoedd i ddod ac i waith datblygu cymwysterau yng Nghymru.
- 6.9 Yn ogystal, mae'r panel yn argymhell bod gan y Bwrdd Cyflenwi gadeirydd annibynnol er mwyn galluogi pob parti i gynnal uniondeb ei rôl a'i gyfrifoldebau. Bydd natur annibynnol y cadeirydd hefyd yn rhoi sicrwydd i bob parti bod ei gyfraniad yn cael ei werthfawrogi ar sail gyfartal, a bydd hyn yn helpu i feithrin hyder o'r newydd. Yn ogystal â Llywodraeth Cymru, Cymwysterau Cymru a'r cyrff arholi, dylid sicrhau bod cyfansoddiad aelodaeth y bwrdd yn cynnwys amrywiaeth o gynrychiolaeth, fel a ganlyn:
- aelod o Senedd Ieuencid Cymru a Chomisiynydd Plant Cymru – gan sicrhau bod llais y dysgwyr wedi'i gynrychioli;
 - arweinwyr ysgolion a cholegau ynghyd â chynrychiolwyr o'r sefydliadau hynny sy'n cefnogi darpariaeth addysg – gan gydnabod arbenigedd manwl y proffesiwn addysgu a fydd yn ei gwneud yn bosibl i'r bwrdd sicrhau y gellir gweithredu egwyddorion cadarn a chyfeiriadau polisi ar lawr gwlad;
 - cynrychiolwyr o brifysgolion a chyflogwyr – gan feithrin hyder yn nyfarniadau'r cymwysterau.
- 6.10 Rydym yn ymwybodol iawn bod angen gwneud gwaith ar fyrder o safbwynt y canlynol:
- (i) datblygu'r dull asesu, a'r prosesau ailsefyll ac apeliadau;
 - (ii) ystyried trefniadau ar gyfer ymgeiswyr a addysgir yn breifat/gartref;
 - (iii) nodi risgiau a chamau lliniarol priodol;
 - (iv) dylunio, datblygu a gweithredu prosesau dilysu a chymedroli allanol;
 - (v) rhoi trefniadau hyfforddiant a datblygu ar waith, a'u darparu ar gyfer ymarferwyr.

Er mwyn ennyn y mewnbwn mwyaf effeithiol, a'r ymdeimlad mwyaf o gyfrifoldeb ar y cyd gan bob parti â diddordeb, rydym felly'n awgrymu bod y Bwrdd Cyflenwi'n hyrwyddo a noddi dull gweithdy o gynllunio'r ffordd ymlaen ymhob un o'r meysydd uchod. Bydd angen bod ffocws i'r dull a'i fod yn ystwyth. Byddai gweithdai a gynllunnir yn gyflym, a gynhelir ar-lein, a gefnogir gan arbenigedd Cymwysterau Cymru a CBAC, ac sy'n ymgysylltu ag arbenigedd ar hyd y sector yn helpu i sicrhau bod y

dull ar gyfer dyfarnu graddau yn 2021 yn cael ei gynllunio ar y cyd, a bod perchenogaeth drosti a hyder ynddi.

- 6.11 Mae panel yr adolygiad annibynnol yn eglur ei farn bod angen dull gwahanol ar gyfer 2021. Bydd angen arloesedd sylweddol o fewn cyfnod byr o amser, a bydd ewyllys ac ymgysylltiad llawer o bobl ar draws y sector addysg yng Nghymru yn angenrheidiol er mwyn sicrhau bod hynny'n digwydd. Bydd angen herio strwythurau ac arferion y gorffennol, a mabwysiadu dulliau newydd er mwyn osgoi anawsterau 2020.
- 6.12 Mae'r dysgwyr sy'n disgwyl cymwysterau yn 2021 yn haeddu cael cydnabyddiaeth o'u hymdrechion a chael eu gwobrwyo yng nghyd-destun yr amgylchiadau penodol ac unigryw y maent wedi'u hwynebu. Gall Cymru hefyd fyfyrion ar sut i ddefnyddio'r hyn a ddysgwyd o wersi 2020 a 2021 yn arferion y dyfodol, ac yn gweld hyn fel cychwyn y broses o ddatblygu dull a fydd hefyd yn hybu'r cwricwlwm newydd i Gymru. Ceir bellach gyfle go iawn i symud ymlaen â deialog a chamau proffesiynol sy'n ymwneud ag asesu mewn ffordd y bydd dysgwyr yng Nghymru yn dwyn budd ohoni, nid ar gyfer 2021 yn unig, ond hefyd i'r blynyddoedd i ddod. Fel a fynegodd un o'r ymatebwyr i'n harolwg:

... ni all mesurau ledled Cymru ddychwelyd i sut yr oeddent cyn 2020. Mae cyfleoedd yn deillio o'r amgylchiadau anoddaf. Ceir cyfle yma i sefydlogi ysgolion uwchradd drwy dynnu pwysau a meithrin model sy'n canolbwyntio'n fwy ar y dysgwr yn hytrach na model sydd am brosesu rhifau.

(Ffynhonnell: ymateb gan arweinydd ysgol/coleg i'r holiadur ar-lein)

Cam nesaf yr adolygiad

- 7.1 Rydym wedi canolbwyntio hyd yn hyn ar ddwyn cyfres o argymhellion ymlaen i'w cyflwyno cyn gynted â phosibl er mwyn rhoi eglurder sy'n galluogi dysgwyr i ganolbwyntio ar ddysgu ac sy'n galluogi'r gweithwyr proffesiynol i ganolbwyntio ar addysgu ac ar ddatblygu'r dull o asesu yn 2021 yn ei gyfanrwydd.
- 7.2 Mae'r panel yn parhau i wrando ar safbwyntiau rhanddeiliaid a gesglir drwy gyfarfodydd a chyflwyniadau ysgrifenedig. Mae'r ymatebion i'r holiadur ar-lein wedi darparu cyfoeth o safbwyntiau ac awgrymiadau nad ydym wedi gallu eu hystyried yn llawn yn yr adroddiad interim hwn. Fodd bynnag, nid ydym yn disgwyl y bydd tystiolaeth bellach yn newid yr argymhellion uchod yn sylweddol. Rydym yn disgwyl y bydd y dystiolaeth bellach yn cynyddu ein dealltwriaeth o amgylchiadau 2020 ac yn llywio argymhellion mwy manwl o ran gwaith gweithredu a fydd yn dilyn yn yr adroddiad terfynol, y gellir eu rhannu'n ehangach â'r bobl hynny sy'n gweithio ar system y dyfodol.
- 7.3 Bydd yr adroddiad terfynol yn darparu dadansoddiad mwy manwl o ddigwyddiadau 2020 ac yn cwmpasu ystod lawn ein cylch gorchwyl. Yn benodol, byddwn yn cymryd y safbwynt tymor canolig i hirdymor ar gymwysterau yng Nghymru, gan ystyried yr effaith barhaus ar ddysgwyr o'r tarfiad y mae'r pandemig yn ei achosi ar eu dysgu, ac ystyried y newid tuag at ddiwygio'r cwricwlwm.

Atodiad 1

Cylch gorchwyl ac aelodaeth

Cylch gwaith ac amcanion:

- Gan gydnabod nad oedd dewis arall ond canslo cyfres arholiadau haf 2020 (TGAU, Safon UG, Safon Uwch a'r Dystysgrif Her Sgiliau, ynghyd â chymwysterau galwedigaethol cymeradwy a gynlluniwyd i Gymru) yng ngoleuni'r pandemig iechyd cyhoeddus a'r pryder yr oedd yr ansicrwydd yn ei greu i'r dysgwyr, eu teuluoedd ac ymarferwyr, dylai'r adolygiad annibynnol hwn ystyried y materion allweddol a ddaeth i'r amlwg o'r trefniadau a ddatblygwyd ac a weithredwyd.
- Dylai'r adolygiad ystyried yr heriau sy'n deillio o brofiad 2020 ac (yng nghyd-destun ansicrwydd COVID-19 yn y dyfodol) yr heriau i ddysgwyr yng nghyfres arholiadau haf 2021.
- Dylid dysgu gwersi allweddol penodol o'r profiad eleni er mwyn darparu argymhellion ac ystyriaethau o ddull posibl o baratoi ar gyfer 2021 sy'n blaenoriaethu anghenion dysgwyr a'u cynnydd, ac sy'n ystyried yr angen parhaus i gynnal safonau a chywirdeb y system addysg a dyfarnu cymwysterau.
- Bwriad yr adolygiad hwn yw darparu argymhellion ac ystyriaethau i'r Gweinidog Addysg, gyda chydabyddiaeth o'r partneriaid niferus sy'n ymwneud â chefnogi dysgwyr yng Nghymru.

Cwmpas yr adolygiad a'r cwestiynau i fynd i'r afael â nhw

Egwyddorion a blaenoriaethau Llywodraeth Cymru

- Wrth osod y polisi ar gyfer canslo'r arholiadau a datblygu trefniadau i ddyfarnu graddau i ddysgwyr wedi hynny, blaenoriaethodd Llywodraeth Cymru'r egwyddorion canlynol:
 - a) Galluogi cynnydd pob dysgwr yn y dyfodol a chydabod eu gwaith caled trwy ddyfarnu graddau
 - b) Sicrhau nad yw dysgwyr dan anfantais, yn enwedig mewn perthynas â'r rheini mewn rhannau eraill o'r DU
 - c) Darparu dull cadarn a theg, sy'n deg i ddysgwyr y gorffennol, y presennol a'r dyfodol
 - d) Cynnal hygyrddedd y system gymwysterau a hyder ynddi.
- A gafodd y blaenoriaethau hyn eu deall yn glir a'u rhannu gan yr holl bartneriaid cyflenwi?
- A roddwyd y pwysoliad cywir iddynt?

Heriau gweithredoli

- Beth oedd y materion a heriau allweddol wrth weithredoli'r trefniadau yn 2020, gan gydnabod y cyfyngiadau yr oedd pob rhan o'r sector yn gweithio oddi mewn iddynt?
- A gafodd y dulliau a fabwysiadwyd, a'r dewisiadau amgen hynny na chawsant eu mabwysiadu, eu profi a'u gwerthuso'n gadarn yn erbyn y cyfarwyddiadau polisi a fwriadwyd?
- A gafodd y dulliau a fabwysiadwyd, a'r dewisiadau amgen hynny na chawsant eu mabwysiadu, eu profi a'u gwerthuso'n gadarn yn erbyn meini prawf cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant i sicrhau tegwch?

Rolau, cyfrifoldebau a chydberthnasau sefydliadol

- A oes eglurder yn y gwahanol gyfrifoldebau yn sector addysg Cymru am gefnogi cyflwyno cymwysterau?
- A gyflawnwyd y rolau perthnasol wrth ddyfarnu graddau eleni yn briodol, gyda dealltwriaeth dda ohonynt, ac a gawsant eu cyfleu'n briodol gan y partïon dan sylw?

- A oedd y pwyslais a roddwyd ar ryngddibyniaethau ledled y DU, ac effaith gwahanol ddulliau a gymerwyd mewn rhannau eraill o'r DU i Gymru wrth ystyried a gweithredoli trefniadau ar gyfer 2020, yn briodol?

Tryloywder a llais y dysgwr

- A fu digon o ymgysylltu, cyfathrebu a thryloywder â rhanddeiliaid i ddatblygu a chyflwyno'r trefniadau yn 2020 ac a gynrychiolwyd llais y dysgwr yn briodol?

Heriau ac opsiynau ar gyfer 2021

- O ystyried yr heriau i garfan 2020/21 o ran cynnydd a chyflawniad, a chyflawni tegwch a hygredd yng nghyd-destun system gymwysterau ehangach y DU ac ar gyfer dysgwyr unigol, pa ddulliau asesu y gellid eu hystyried ar gyfer 2021 a fyddai'n helpu i gyflawni blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a nodir uchod?

Wrth ystyried yr uchod, gwahoddir yr adolygiad yn enwedig i ystyried y cwestiynau a ganlyn:

- Pa wersi a ddysgwyd o weithredoli'r broses safoni yn 2020, a beth ddylid ei ystyried wrth gytuno ar y meini prawf neu'r egwyddorion ar gyfer unrhyw broses safoni yn 2021?
- Sut y gellir cydnabod a blaenoriaethu llais dysgwyr a'u lles mewn unrhyw ddull yn y dyfodol?
- A oes rôl i gyfraniad asesu mwy gan athrawon a chanolfannau sy'n gymesur â'r angen i flaenoriaethu amser addysgu a dysgu?
- A oes model cymedroli posibl ar draws clystyrau/canolfannau, gyda chefnogaeth darpariaeth dysgu proffesiynol, ac a allai ymarferwyr, Estyn, awdurdodau lleol neu gonsortia addysg rhanbarthol chwarae mwy o ran wrth sicrhau cysondeb dull rhwng ysgolion?
- Pa rôl ddylai fod ar gyfer unrhyw broses apelio, a sut y gellid ystyried y cyfrifoldebau, o'r ysgol hyd at lefel rheoleiddwyr, mewn unrhyw broses yn y dyfodol?
- Pa ddadansoddiad pellach sydd ei angen i ddeall effaith digwyddiadau yr haf hwn ar garfannau yn y blynyddoedd dilynol?

Meysydd pellach i'w hystyried

- Efallai y bydd yr adolygiad hefyd yn nodi meysydd i'w hystyried a'u harchwilio ymhellach wrth i ni ddechrau'r newid i ddiwygio'r cwricwlwm. Gall hyn gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, feysydd sy'n ymwneud ag: agwedd ymarferwyr tuag at asesu a barn broffesiynol, rôl systemau atebolrwydd a'r ymddygiad maen nhw'n ei yrru, a rôl a dyluniad cymwysterau yn y dyfodol.
- Efallai y bydd yr adolygiad hefyd yn ystyried gwersi y gallwn eu defnyddio o ddulliau a gymerwyd i asesu a dyfarnu cymwysterau yn rhyngwladol.

Gweithrediad yr adolygiad a'r amseru

- Bydd y cadeirydd yn ystyried aelodaeth o'r tîm adolygu a bydd yn dod â phartneriaid a rhanddeiliaid i mewn i ddarparu cyfraniadau a myfyrdodau. Swyddogion Llywodraeth Cymru fydd yn darparu'r ysgrifenyddiaeth.
- O ystyried yr angen taer i roi mesurau ar waith i sicrhau y gellir cyflawni cyfres arholiadau 2021, ochr yn ochr â datblygu trefniadau wrth gefn rhag ofn y bydd tarfiad pellach, dylai'r adolygiad adrodd mewn dau gam:
 - bydd adroddiad interim yn cynnwys canfyddiadau a ffactorau allweddol i fynd i'r afael â hwy yn cael ei gyflwyno i'r Gweinidog erbyn diwedd mis Hydref 2020;
 - bydd adroddiad terfynol gydag argymhellion llawn yn cael ei gyflwyno i'r Gweinidog erbyn canol mis Rhagfyr 2020.

Atodiad 2

Cyfranwyr i'r adolygiad

Mae'r panel wedi cyfarfod â'r canlynol:

- Kirsty Williams AS, Y Gweinidog Addysg, Llywodraeth Cymru
- Adran Addysg Llywodraeth Cymru
- Cymwysterau Cymru
- Cydbwyllgor Addysg Cymru (CBAC)
- Syr Alasdair Macdonald, Cyngorydd i Lywodraeth Cymru ac Eiriolwr Premiwm Disgyblion
- Dysgwyr, penaethiaid, athrawon, cydlynwyr anghenion dysgu ychwanegol, swyddogion arholiadau a llywodraethwyr o leoliadau ysgol:
 - Ysgol Uwchradd Gatholig Esgob Hedley
 - Ysgol Uwchradd Prestatyn
 - Ysgol Gymunedol Cenydd Sant
 - Ysgol Bro Teifi
- Dysgwyr o gefndiroedd BAME (pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig) a gweithwyr ieuencid gyda Chadeirydd y Tîm Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig ac Ieuencid Cymru (EYST)
- Dysgwyr, pennaeth, darlithwyr a llywodraethwyr o leoliad addysg bellach:
 - Coleg Caerdydd a'r Fro
- Welsh Youth Parliament / Senedd Ieuencid Cymru
- Penaethiaid o grŵp cynrychioliadol o ysgolion ledled Cymru:
 - Ysgol Uwchradd Gatholig Esgob Hedley
 - Ysgol Gatholig yr Esgob Vaughan
 - Ysgol y Gadeirlan, Caerdydd
 - Ysgol Gymunedol Cenydd Sant
 - Ysgol Gyfun Pontarddulais
 - Ysgol Uwchradd Prestatyn
 - Cymuned Ddysgu Canolfan yr Afon
 - Ysgol Alun
 - Ysgol Bro Teifi
 - Ysgol Brynrefail
 - Ysgol Gyfun Cwm Rhymini
 - Ysgol Llanhari
 - Ysgol y Deri
- Cynrychiolwyr o arweinwyr colegau addysg bellach a Cholegau Cymru:
 - Coleg Caerdydd a'r Fro
 - Grŵp Llandrillo Menai (Coleg Menai / Coleg Meirion-Dwyfor)
 - Coleg Gŵyr
 - Prif Weithredwr, Colegau Cymru
- Pob rheolwr gyfarwyddwr yn y consortia rhanbarthol (Gwasanaeth Cyflawni Addysg, ERW, Consortium Canolbarth y De a GwE)
- Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru (CCAC) / cynrychiolwyr awdurdodau lleol ac awdurdodau esgobaeth
- Undebau llafur a chyrrff cynrychioladol (gwahoddwyd pob un ond nid oedd yn bosib i bawb fynychu oherwydd pwysau amser yr adolygiad):
 - ASCL
 - GMB
 - NAHT
 - NASUWT
 - UCAC
 - Undeb Prifysgolion a Cholegau (UCU)
- Estyn
- Comisiynydd Plant Cymru
- Comisiynydd Cydraddoldeb a Hawliau Dynol Cymru
- Cynrychiolwyr o brifysgolion Cymru sy'n rhan o waith recriwtio a Phrifysgolion Cymru:
 - Prifysgol Aberystwyth
 - Prifysgol Caerdydd
 - Prifysgol De Cymru
 - Prifysgol Abertawe
 - Cyfarwyddwr, Prifysgolion Cymru
- Cynrychiolwyr o brifysgolion Lloegr sy'n rhan o waith recriwtio:
 - Prifysgol Loughborough
 - Prifysgol Gorllewin Lloegr

Gwahoddwyd **cyflwyniadau ysgrifenedig** hefyd oddi wrth randdeiliaid amrywiol (gan gynnwys cyrff dyfarnu cymwysterau galwedigaethol a gymeradwywyd, darparwyr dysgu seiliedig ar waith ac Ofqual) ac mae ymatebion yn cyrraedd o hyd i lywio'r adroddiad terfynol.

Gwahoddwyd **cyflwyniadau ysgrifenedig** hefyd gan ddysgwyr, rhieni/gofalwyr, gweithwyr proffesiynol ym maes addysg ac ystod eang o randdeiliaid eraill trwy holiadur ar-lein a chafwyd bron i 4,000 o ymatebion.

Hoffai'r panel ddiolch i bawb a ddarparodd mewnbwn i'r adolygiad hyd yn hyn.